

ΥΠΑΤΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 9.2.2021
JOIN(2021) 2 final

**ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Ανανέωση της εταιρικής σχέσης με τις χώρες της Νότιας Γειτονίας

Ένα νέο θεματολόγιο για τη Μεσόγειο

{SWD(2021) 23 final}

Εισαγωγή

Πριν από είκοσι πέντε χρόνια, η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι εταίροι της Νότιας Μεσογείου¹ δεσμεύτηκαν να μετατρέψουν τη λεκάνη της Μεσογείου σε έναν χώρο διαλόγου, ανταλλαγής και συνεργασίας, διασφαλίζοντας την ειρήνη, τη σταθερότητα και την ευημερία. Η 25η επέτειος της Διακήρυξης της Βαρκελώνης μας υπενθυμίζει ότι **μια ενισχυμένη μεσογειακή εταιρική σχέση παραμένει στρατηγική επιταγή για την Ευρωπαϊκή Ένωση**, καθώς οι προκλήσεις που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει η περιοχή απαιτούν κοινή αντιμετώπιση, ιδίως δέκα χρόνια μετά την Αραβική Άνοιξη. Ενεργώντας από κοινού, αναγνωρίζοντας την αυξανόμενη αλληλεξάρτησή μας, και με πνεύμα συνεργασίας, θα μετατρέψουμε τις κοινές προκλήσεις σε ευκαιρίες, προς το αμοιβαίο μας συμφέρον.

Για τον σκοπό αυτό και στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, **με την παρούσα κοινή ανακοίνωση προτείνεται ένα νέο, φιλόδοξο και καινοτόμο θεματολόγιο για τη Μεσόγειο**, βασιζόμενο για πρώτη φορά στην πλήρη εργαλειοθήκη της ΕΕ και στις πρωτοποριακές ευκαιρίες της διττής πράσινης και ψηφιακής μετάβασης, με σκοπό την επανεκκίνηση της συνεργασίας μας και την αξιοποίηση του ανεκμετάλλετου δυναμικού της κοινής μας περιοχής. **Η προοπτική της ανάκαμψης μετά τη νόσο COVID-19 προσφέρει μια σπάνια ευκαιρία για την Ευρώπη και την περιοχή της Μεσογείου** να δεσμευτούν σε ένα κοινό και ανθρωποκεντρικό θεματολόγιο και στις δράσεις που απαιτούνται για την υλοποίησή του.

Η περιοχή της Νότιας Μεσογείου αντιμετωπίζει προκλήσεις διακυβέρνησης, προκλήσεις κοινωνικοοικονομικές, κλιματικές, περιβαλλοντικές, αλλά και προκλήσεις σχετικές με την ασφάλεια, πολλές από τις οποίες απορρέουν από παγκόσμιες τάσεις και απαιτούν κοινή δράση από την ΕΕ και τους εταίρους της Νότιας Γειτονίας. Οι παρατεταμένες συγκρούσεις εξακολουθούν να προκαλούν φριχτές οδύνες, να πυροδοτούν σημαντικές εκτοπίσεις πληθυσμών, να επιβαρύνουν σε μεγάλο βαθμό τις οικονομικές και κοινωνικές προοπτικές ολόκληρων κοινωνιών, ιδίως για τις χώρες που φιλοξενούν μεγάλους προσφυγικούς πληθυσμούς, και να εντείνουν τον γεωπολιτικό ανταγωνισμό και τις εξωτερικές παρεμβάσεις. Πάρα πολλοί άνθρωποι διακινδυνεύουν τη ζωή τους προσπαθώντας να εισέλθουν παράτυπα στην ΕΕ, τροφοδοτώντας μια αδίστακτη, εγκληματική και αποσταθεροποιητική για τις τοπικές κοινότητες βιομηχανία παράνομης διακίνησης ανθρώπων. Οι απειλές της τρομοκρατίας, του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς εξακολουθούν να τροφοδοτούν την αστάθεια και να παρεμποδίζουν την ευημερία. Η οικονομική ανάπτυξη στις χώρες της Νότιας Γειτονίας δεν συμβαδίζει με τη δημογραφική ανάπτυξη². Η περιοχή έχει ένα από τα χαμηλότερα επίπεδα περιφερειακής οικονομικής

¹ Αίγυπτος, Αλγερία, Ιορδανία, Ισραήλ, Λίβανος, Λιβύη, Μαρόκο, Παλαιστίνη, Συρία και Τυνησία. Η ονομασία «Παλαιστίνη» δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως αναγνώριση του Κράτους της Παλαιστίνης και δεν θίγει τις επιμέρους θέσεις των κρατών μελών επί του ζητήματος.

² Το μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι κάτω από το ένα όγδοο του ΑΕΠ της ΕΕ, Statistics on European Neighbourhood Policy countries 2020 Edition, Eurostat [Στατιστικά στοιχεία για τις χώρες της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας, έκδοση 2020].

ολοκλήρωσης στον κόσμο³. Η μη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων και η κλιματική αλλαγή⁴ θέτουν σε κίνδυνο την πρόσβαση σε νερό, τρόφιμα και ενέργεια, επιταχύνουν την απερίηωση και την απώλεια βιοποικιλότητας και απειλούν τη ζωή και τα μέσα βιοπορισμού. Εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές οικονομικές ανισότητες και ανισότητες μεταξύ των φύλων, ενώ οι κυβερνήσεις πασχίζουν να ανταποκριθούν στις φιλοδοξίες της σημερινής νεολαίας.

Η επιτακτική ανάγκη της αντιμετώπισης αυτών των προκλήσεων εντείνεται περαιτέρω από την πανδημία COVID-19, η οποία κατέδειξε με ενάργεια τις κοινές ευπάθειες και την αμοιβαία μας αλληλεξάρτηση. Το **νέο θεματολόγιο για τη Μεσόγειο** ενσωματώνει νέους τομείς και μορφές συνεργασίας που προσδιορίστηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης. Το νέο θεματολόγιο για τη Μεσόγειο παρέχει ευκαιρίες για νέες εταιρικές σχέσεις σχετικά με τις στρατηγικές προτεραιότητες της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και βασίζεται στην πεποίθηση ότι βιώσιμη ευημερία και ανθεκτικότητα μπορούν να οικοδομηθούν μόνο μέσω μιας ισχυρής εταιρικής σχέσης σε ολόκληρη τη Μεσόγειο. Η εταιρική μας σχέση θα βασίζεται σε κοινές αξίες και στον διάλογο, καθώς και στην πρόοδο του κοινού κοινωνικοοικονομικού και πολιτικού θεματολογίου μας, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις σε τομείς όπως η διακυβέρνηση και το κράτος δικαίου, η μακροοικονομική σταθερότητα και το επιχειρηματικό περιβάλλον. **Το νέο θεματολόγιο αποσκοπεί σε μια πράσινη, ψηφιακή, ανθεκτική και δίκαιη ανάκαμψη, με γνώμονα την Ατζέντα του 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη⁵, τη συμφωνία του Παρισιού και την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία⁶.**

Η παρούσα ανακοίνωση θέτει τον στόχο, για τα επόμενα χρόνια, να οικοδομηθούν δικαιότερες και πιο ευημερούσες κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς, προς όφελος των ανθρώπων και ιδίως των νέων.

Προκειμένου να αξιοποιηθεί αυτή η δυναμική, στην κοινή ανακοίνωση προτείνονται οι ακόλουθες **βασικές κατευθύνσεις για την εταιρική μας σχέση:**

- Ένα «οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο για τις χώρες της Νότιας Γειτονίας» θα συμβάλει **στην τόνωση της μακροπρόθεσμης κοινωνικοοικονομικής ανάκαμψης**, στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών ανισορροπιών της περιοχής, **και στην αξιοποίηση του οικονομικού δυναμικού της**. Το σχέδιο περιλαμβάνει συγκεκριμένες εμβληματικές πρωτοβουλίες σε τομείς προτεραιότητας. Στόχος του είναι να αυξήσει την ελκυστικότητα της περιοχής για τους επενδυτές. Θα επιδιώξουμε στρατηγική συνεργασία με διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς (ΔΧΟ), ιδίως με την

³ Το ενδοπεριφερειακό εμπόριο αντιστοιχεί σε ένα μικρό κλάσμα του συνολικού εμπορίου των χωρών, καθώς μόλις το 5,9 % των εξαγωγών κατευθύνεται εντός της περιοχής — <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/regions/euro-mediterranean-partnership/>

⁴ Σύμφωνα με την πρώτη έκθεση αξιολόγησης της Μεσογείου που εκπόνησαν οι εμπειρογνώμονες των χωρών της Μεσογείου για την κλιματική και περιβαλλοντική αλλαγή, η περιοχή θερμαίνεται 20 % ταχύτερα από τον υπόλοιπο κόσμο.

⁵ Ψήφισμα 70/1 των Ηνωμένων Εθνών: «Να αλλάξουμε τον κόσμο μας: η Ατζέντα του 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη».

⁶ «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» [COM(2019) 640].

Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ), την Παγκόσμια Τράπεζα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, καθώς και με τράπεζες από την περιοχή και τον ιδιωτικό τομέα. Η ανανέωση της δέσμευσης για εφαρμογή και στήριξη κοινωνικοοικονομικών μεταρρυθμίσεων χωρίς αποκλεισμούς —ιδίως του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και των προσανατολισμένων στη σταθερότητα μακροοικονομικών πολιτικών που βασίζονται σε μακροπρόθεσμη στρατηγική— είναι καθοριστικής σημασίας για την επιτυχία αυτών των πρωτοβουλιών.

Το οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο είναι ενδεικτικό και μη εξαντλητικό και μπορεί να εξελιχθεί ανάλογα με την πρόοδο που σημειώνεται σε ζητήματα πολιτικής και σε πολιτικά ζητήματα, καθώς και στις διμερείς σχέσεις μεταξύ των χωρών εταίρων. Κατά την περίοδο 2021-2027, με την επιφύλαξη της θέσης σε ισχύ των σχετικών νομικών βάσεων στο πλαίσιο του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου —και χωρίς να προδικάζεται το αποτέλεσμα της διαδικασίας προγραμματισμού— η Επιτροπή προτείνει να κινητοποιηθούν έως και **7 δις. EUR** στο πλαίσιο του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (ΜΓΑΔΣ).⁷ Η στήριξη αυτή περιλαμβάνει πρόβλεψη εγγυήσεων του ΕΤΒΑ+ και συνδυασμό μέσων στο πλαίσιο της Επενδυτικής Πλατφόρμας Γειτονίας, και θα συμβάλει στην κινητοποίηση ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων ύψους έως και **30 δις. EUR** στη Νότια Γειτονία.

- **Συνένωση δυνάμεων για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, τη μείωση των επιβλαβών εκπομπών, τη βιώσιμη χρήση των πόρων και την επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης.** Πρέπει να προετοιμαστούμε για μακροπρόθεσμα σενάρια στα οποία οι νέες μορφές ενέργειας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών αντικαθιστούν σταδιακά τα ορυκτά καύσιμα. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα προτείνει στις χώρες εταίρους ολοκληρωμένες πρωτοβουλίες για την προώθηση κλιματικά ουδέτερης ενέργειας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα από ανανεώσιμες πηγές, με αφετηρία βασικές συνιστώσες της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, όπως η στρατηγική για το υδρογόνο⁸. Προτεραιότητα θα είναι η προώθηση επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση και στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και μια νέα εστίαση του ενδιαφέροντος στην παραγωγή καθαρού υδρογόνου — μεταξύ άλλων μέσω κατάλληλων κανονιστικών και οικονομικών κινήτρων— καθώς και η περιφερειακή ολοκλήρωση των αγορών και των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας. Αυτό θα συμβάλει στη διατήρηση των μεσογειακών κοινών αγαθών μας προς όφελος όλων. Επίσης, θα βοηθήσουμε τους εταίρους μας να αυξήσουν την ανθεκτικότητά τους στην κλιματική αλλαγή, ενισχύοντας τη δράση μας για την προσαρμογή, ιδίως σε βασικούς ευάλωτους τομείς, όπως η γεωργία και το νερό.
- **Μια ανανεωμένη δέσμευση για το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα και θεμελιώδη δικαιώματα, την ισότητα, τη δημοκρατία και τη χρηστή διακυβέρνηση,** ως θεμέλιο για σταθερές, δίκαιες και ευημερούσες κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς, με σεβασμό στην

⁷ Αυτό εξαρτάται από την τελική έγκριση του σχεδίου κανονισμού για τη θέσπιση Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας.

⁸ «Στρατηγική για το υδρογόνο για μια κλιματικά ουδέτερη Ευρώπη» [COM (2020) 301].

πολυμορφία και την ανεκτικότητα. Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών και εργασιακών δικαιωμάτων, της ισότητας των φύλων, και των δικαιωμάτων του παιδιού, καλλιεργεί την εμπιστοσύνη των πολιτών. Το κράτος δικαίου και οι ισχυροί θεσμοί που προστατεύουν τα δικαιώματα και καταπολεμούν τις ανισότητες υπηρετούν την ανθρώπινη και οικονομική ανάπτυξη προάγοντας ένα ασφαλές και προβλέψιμο επιχειρηματικό περιβάλλον, συμβάλλουν στην προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων, αυξάνουν την οικονομική ανθεκτικότητα και καταπολεμούν τη φτώχεια και τις ανισότητες. Η δημοκρατική διακυβέρνηση και τα συστήματα ενός κράτους που ανταποκρίνεται στις ανάγκες, η λογοδοσία των θεσμών και η καταπολέμηση της διαφθοράς στηρίζουν περαιτέρω αυτή τη δέσμευση. Η καταπολέμηση εκδηλώσεων μισαλλοδοξίας, ρατσισμού, ομοφοβίας, αντισημιτισμού, αντιμουσουλμανικού μίσους και άλλων μορφών ξενοφοβίας, καθώς και η προστασία των μειονοτήτων πρέπει να παραμείνουν κοινή προτεραιότητα σε ολόκληρη την περιοχή. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στην προώθηση του ρόλου των γυναικών στην κοινωνία και την οικονομία.

- **Από κοινού αντιμετώπιση των προκλήσεων από τις εκτοπίσεις πληθυσμών και την παράτυπη μετανάστευση και αξιοποίηση με τρόπο αποδοτικό και αποτελεσματικό των οφελών της νόμιμης μετανάστευσης —μέσω ολοκληρωμένων, εξατομικευμένων και αμοιβαία επωφελών εταιρικών σχέσεων— προστασία των δικαιωμάτων των μεταναστών και των προσφύγων, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο⁹.** Αυτό είναι ζωτικής σημασίας για την Ευρώπη και τη Νότια Μεσόγειο, όπου οι μεταναστευτικές ροές επηρεάζουν τόσο τις κοινωνίες υποδοχής όσο και τις χώρες διέλευσης. Οι αυξημένες ευκαιρίες και θέσεις εργασίας που θα δημιουργηθούν από το οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο, ιδίως για τις γυναίκες και τους νέους, θα συμβάλουν στη μείωση των παραγόντων που προκαλούν την παράτυπη μετανάστευση. Το να αναλάβουμε δράση από κοινού ως εταίροι είναι καίριας σημασίας.
- **Μια ανανεωμένη δέσμευση για ενότητα και αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, καθώς και μια αμοιβαία, κοινή δέσμευση και κοινές δράσεις με τους εταίρους στη Νότια Γειτονία** συνιστούν προϋπόθεση για την αποτελεσματική εφαρμογή του θεματολογίου για τη Μεσόγειο. Αυτό ισχύει τόσο για τις προσπάθειες επίλυσης των συγκρούσεων και αντιμετώπισης κοινών προβλημάτων ασφάλειας, όσο και για την οικονομική και τομεακή συνεργασία. Η πλήρης δέσμευση των κρατών μελών της ΕΕ είναι ιδιαίτερα σημαντική. Τα διπλωματικά τους δίκτυα, η μακροχρόνια συνεργασία τους στους τομείς της ασφάλειας και της ανάπτυξης, καθώς και η ικανότητά τους να κινητοποιούν τον ιδιωτικό τομέα, θα είναι αναγκαία στοιχεία για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων που τίθενται στην παρούσα ανακοίνωση. Για να οικοδομήσουμε μια τέτοια ενιαία προσπάθεια, προτείνουμε να ενισχυθεί σημαντικά ο πολιτικός διάλογος και ο διάλογος πολιτικής σε ολόκληρη τη Μεσόγειο. Οι προσπάθειες για την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας θα συνεχιστούν, με την Ένωση για τη Μεσόγειο (ΕγΜ) ως σημείο αναφοράς, και τη στήριξη της

⁹ «Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο» [COM(2020) 609].

υποπεριφερειακής και διαπεριφερειακής συνεργασίας, ιδίως με τους αφρικανούς εταίρους¹⁰. Η ΕΕ θα είναι επίσης έτοιμη να διερευνήσει περαιτέρω περιφερειακές, υποπεριφερειακές ή τριμερείς **συνεργασίες και κοινές πρωτοβουλίες μεταξύ χωρών εταίρων σε όλους τους τομείς**, μεταξύ άλλων υπό το πρίσμα της **πρόσφατης εξομάλυνσης των σχέσεων μεταξύ του Ισραήλ και ορισμένων αραβικών χωρών**.

Η ανανεωμένη εταιρική σχέση για τη Μεσόγειο και το συνοδευτικό οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο θα επιτρέψουν στην ΕΕ και στους εταίρους της Νότιας Γειτονίας να αντιμετωπίσουν τις πολυάριθμες προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα η κοινή μας περιοχή.

Το νέο θεματολόγιο για τη Μεσόγειο προτείνει μια σειρά δράσεων στους εξής βασικούς τομείς πολιτικής:

- 1) Ανθρώπινη ανάπτυξη, χρηστή διακυβέρνηση και κράτος δικαίου
- 2) Ενίσχυση της ανθεκτικότητας, οικοδόμηση ευημερίας και αξιοποίηση της ψηφιακής μετάβασης
- 3) Ειρήνη και ασφάλεια
- 4) Μετανάστευση και κινητικότητα
- 5) Πράσινη μετάβαση: ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, ενέργεια και περιβάλλον

1. Ανθρώπινη ανάπτυξη, χρηστή διακυβέρνηση και κράτος δικαίου

Ανθρώπινη ανάπτυξη

Η προσέγγιση με βάση την ανθρώπινη ανάπτυξη αποτελεί βασικό στοιχείο του θεματολογίου μας. Η προσέγγιση αυτή αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων πέραν της οικονομικής διάστασης, στην προώθηση των ελευθεριών και των δικαιωμάτων τους, στην παροχή ευκαιριών και στην προώθηση ανθεκτικών, δίκαιων και δυναμικών κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς.

Υγεία

Η υγεία είναι η πρώτη και κύρια προϋπόθεση για αξιοπρεπή διαβίωση. Η πανδημία COVID-19 έχει θέσει προκλήσεις για την υγειονομική ασφάλεια και τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης και έχει επηρεάσει βαθιά οικονομίες και ολόκληρες κοινωνίες. Η ΕΕ και οι εταίροι μας θα πρέπει να αντλήσουν διδάγματα από την κρίση της COVID-19 ώστε να ενισχύσουν τα συστήματα υγείας και τα συστήματα κοινωνικής προστασίας, την ετοιμότητα και τις ικανότητες αντίδρασης. Η ΕΕ έχει παράσχει και θα συνεχίσει να παρέχει ταχεία και ουσιαστική στήριξη για την ελάφρυνση της δυσανάλογης επιβάρυνσης που προκαλεί η κρίση στους πλέον ευάλωτους και σε όσους διατρέχουν κίνδυνο, συμπεριλαμβανομένων των νέων και των γυναικών¹¹. **Τα εμβόλια αποτελούν παγκόσμιο κοινό αγαθό και ο εμβολιασμός θα συμβάλει στον τερματισμό της πανδημίας παγκοσμίως.** Η ΕΕ θα διατηρήσει τη στήριξή της προς τον μηχανισμό COVAX, μεταξύ

¹⁰ Στο πνεύμα της «συνολικής προσέγγισης της Αφρικής» και σύμφωνα με την κοινή ανακοίνωση «Προς μια ολοκληρωμένη στρατηγική με την Αφρική» [JOIN(2020) 4].

¹¹ Μετά την έξαρση της νόσου COVID-19, κινητοποιήθηκε δέσμη μέτρων στήριξης ύψους άνω των 2,3 δισ. EUR στο πλαίσιο του προϋπολογισμού της ΕΕ για τις χώρες της Νότιας Γειτονίας.

άλλων με τη δημιουργία ενός ανθρωπιστικού αποθεματικού ασφάλειας περίπου 100 εκατομμυρίων δόσεων. Στο πνεύμα της «Ομάδας Ευρώπη», η ΕΕ έχει κινητοποιήσει μέχρι στιγμής 853 εκατ. EUR για τη στήριξη του COVAX, και παραμένει προσηλωμένη στον εν λόγω μηχανισμό, ως μια παγκόσμια πρωτοβουλία για τη διασφάλιση ισότιμης και δίκαιης πρόσβασης σε ασφαλή και αποτελεσματικά εμβόλια για τις χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος. Επιπλέον, με βάση την εμπειρία της στρατηγικής της ΕΕ για τον εμβολιασμό, η Επιτροπή είναι έτοιμη να δημιουργήσει έναν ενωσιακό μηχανισμό ανταλλαγής εμβολίων. Με τον τρόπο αυτό θα διασφαλιστεί ο επιμερισμός της πρόσβασης σε ορισμένες από τις 2,3 δισ. δόσεις που εξασφάλισε η ΕΕ, με ιδιαίτερη προσοχή στις χώρες της Νότιας Γειτονίας, μαζί με τα Δυτικά Βαλκάνια, τις χώρες της Ανατολικής Γειτονίας μας και την Αφρική. Ο μηχανισμός αυτός θα μπορούσε να ωφελήσει πρωτίστως τους εργαζόμενους στον τομέα της υγείας, καθώς και την κάλυψη των ανθρωπιστικών αναγκών. Το έργο αυτό πρέπει να πραγματοποιηθεί με γνώμονα τον στόχο για «μηδενικές απώλειες εμβολίων» που απαιτεί την επαρκή προετοιμασία των αποδεκτριών χωρών.

Ενδυνάμωση των νέων

Η επένδυση στους νέους και τα παιδιά θα πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο της συνεργασίας μας. Η χειραφέτηση, η συμμετοχή και η ενεργός ανάμιξη των νέων ως παραγόντων της αλλαγής είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη των προτεραιοτήτων της Ατζέντας 2030. Προτείνουμε i) να στηρίξουμε την ενσωμάτωση της διάστασης της νεολαίας στις εθνικές πολιτικές, ii) να βοηθήσουμε τους εταίρους μας να βελτιώσουν τη διακυβέρνηση των εκπαιδευτικών τους συστημάτων και iii) να δώσουμε προτεραιότητα στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αιτιών της σχολικής διαρροής· της ύπαρξης νέων εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης· των αναντιστοιχιών δεξιοτήτων, της έλλειψης ευκαιριών, της ανεργίας των νέων· και της διαρροής επιστημόνων. Ο αποτελεσματικός συντονισμός και οι εταιρικές σχέσεις σε όλους τους τομείς πολιτικής, μεταξύ άλλων και με οργανώσεις νεολαίας, είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της ποιοτικής απασχόλησης, καθώς και των ευκαιριών εκπαίδευσης και κατάρτισης. Πρέπει να συνεργαστούμε για να αυξήσουμε τις διαπροσωπικές επαφές, καθότι συνιστούν ένα επιτυχημένο πεδίο συνεργασίας με απτά αποτελέσματα και οφέλη για όλους. Το άνοιγμα και η διευκόλυνση της πρόσβασης των Νοτίων Εταίρων μας στα προγράμματα της ΕΕ, καθώς και στα σχετικά ευρωπαϊκά δίκτυα θα είναι καθοριστικής σημασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η Νότια Μεσόγειος θα παραμείνει περιοχή προτεραιότητας στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+. Κατά την περίοδο 2021-2027, στο πλαίσιο του Erasmus+, οι νέοι θα επωφεληθούν από νέες ευκαιρίες ανάπτυξης ικανοτήτων στους τομείς της **επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, του αθλητισμού, της ψηφιακής εκπαίδευσης και της νεολαίας**. Η ΕΕ θα επιδιώξει να κατανείμει καλύτερα τα οφέλη του Erasmus+ στην περιοχή και να αυξήσει τη συμμετοχή στο πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» ώστε να αξιοποιηθεί στο έπακρο η δημιουργικότητα των νέων της περιοχής. Τα προγράμματα προστασίας των παιδιών και η ψυχοκοινωνική στήριξη για τα παιδιά που πλήττονται και έχουν εκτοπιστεί από συγκρούσεις πρέπει να βελτιωθούν, με ιδιαίτερη έμφαση στην πρόσβαση στην εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη.

Χρηστή διακυβέρνηση και κράτος δικαίου

Η χρηστή διακυβέρνηση και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών, των δημοκρατικών θεσμών και του κράτους δικαίου αποτελούν θεμελιώδεις αρχές της ΕΕ, αναπόσπαστο τμήμα της εταιρικής μας σχέσης μετά τη Διακήρυξη της Βαρκελώνης, και μέρος των κοινών μας δεσμεύσεων. Επιπλέον, η χρηστή διακυβέρνηση, το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών και εργασιακών δικαιωμάτων, ο κοινωνικός διάλογος και η ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, προάγουν την ειρήνη, την χωρίς αποκλεισμούς ευημερία, και τη σταθερότητα. Αυτά είναι τα θεμέλια για αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας, για δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, και για την οικοδόμηση μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και μακροπρόθεσμων επενδύσεων.

Σύμφωνα με το «Σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία για την περίοδο 2020-2024»¹², η ΕΕ θα εντείνει τη συνεργασία της με τους εταίρους της για την προώθηση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του κράτους δικαίου και των δημοκρατικών αξιών. Η ανεξαρτησία και η λογοδοσία των δικαστικών και των εισαγγελικών αρχών είναι καθοριστικής σημασίας για την τήρηση του νόμου από τους κρατικούς θεσμούς, για τη δυνατότητα των πολιτών να ασκούν τα δικαιώματά τους, και για την καταπολέμηση των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος. Οι βιώσιμες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις των δημόσιων διοικήσεων και των δικαστικών αρχών θα μειώσουν τις ανισότητες και θα προαγάγουν την οικονομική ανάπτυξη. Μια ανθρώπινη και επικεντρωμένη στον χρήστη προσέγγιση για την ψηφιοποίηση των συστημάτων και των υπηρεσιών θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα του κράτους και θα καλλιεργήσει εμπιστοσύνη προς τους θεσμούς. Η διακυβέρνηση του διαδικτύου και η λειτουργία των μέσων κοινωνικής δικτύωσης θα πρέπει να διέπονται από δημοκρατικές αρχές. Η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τις χώρες εταίρους για να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων **στην ιδιωτική ζωή και την προστασία των δεδομένων** και να προωθήσει περαιτέρω τη σύγκλιση με τα ενωσιακά και διεθνή πρότυπα προστασίας των δεδομένων, διευκολύνοντας τις εμπορικές συναλλαγές και τη συνεργασία για την επιβολή του νόμου.

Η προσέγγιση βάσει κινήτρων¹³ που καθορίζεται στον ΜΓΑΔΣ για την περιοχή της Νότιας Γειτονίας θα παράσχει πρόσθετη χρηματοδοτική στήριξη στις χώρες εκείνες που επιδεικνύουν ισχυρή φιλοδοξία όσον αφορά την εφαρμογή, μεταξύ άλλων, μεταρρυθμίσεων στον τομέα της διακυβέρνησης και του κράτους δικαίου. Το επίπεδο της στήριξης θα προσαρμόζεται ανάλογα με την τήρηση των δεσμεύσεων από κάθε εταίρο και το επίπεδο εφαρμογής όσον αφορά τις κοινές αξίες και την πρόοδο των μεταρρυθμίσεων, ιδίως όσον αφορά τη διακυβέρνηση και το κράτος δικαίου.

Για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, είναι επιτακτική ανάγκη οι Νότιοι Εταίροι να μεριμνούν ώστε η απάτη, η διαφθορά, η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η υπεξαίρεση να αντιμετωπίζονται με αποτελεσματικές, αποτρεπτικές και αναλογικές ποινικές κυρώσεις, καθώς και μέσω αποτελεσματικής και

¹² «Σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία 2020-2024» [\[JOIN \(2020\)5\]](#).

¹³ Κανονισμός ΜΓΑΔΣ, άρθρο 17.

αποδοτικής συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης. Οι Νότιοι Εταίροι που είναι συμβαλλόμενα μέρη διεθνών συμφωνιών αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής θα πρέπει να αποδέχονται την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ως αρμόδια αρχή των κρατών μελών της ΕΕ που συμμετέχουν σε αυτήν, κατά την εφαρμογή των εν λόγω συμφωνιών¹⁴.

Η ΕΕ θα προωθήσει την κουλτούρα του κράτους δικαίου μέσω της στενής συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών και της επιχειρηματικής κοινότητας. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και οι οργανώσεις των κοινωνικών εταίρων παραμένουν βασικοί συνομιλητές στη διαμόρφωση και την παρακολούθηση της συνεργασίας της ΕΕ. Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει συγκεκριμένες πρωτοβουλίες για την ενίσχυση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ισότητα των φύλων δεν αποτελεί μόνο οικουμενικά αναγνωρισμένο ανθρώπινο δικαίωμα, αλλά και επιτακτική προϋπόθεση για την ευημερία, την οικονομική ανάπτυξη, τη χρηστή διακυβέρνηση, την ειρήνη και την ασφάλεια: πρόκειται για έναν πεδίο στο οποίο πρέπει να εντείνουμε τις προσπάθειές μας, μεταξύ άλλων μέσω της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου σε όλα τα προγράμματα συνεργασίας και στις στοχευόμενες δράσεις, σύμφωνα με το τρίτο σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ισότητα των φύλων (GAP)¹⁵. Θα προωθήσουμε πρωτοβουλίες για την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών, καθώς και της κοινωνικοοικονομικής συμμετοχής τους και της εμπλοκής τους στα κοινά και στον πολιτικό βίο.

Σύμφωνα με τις συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (UNCRPD), η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τους εταίρους μας για την πλήρη άσκηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες.

Σημεία δράσης: Προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας και της χρηστής διακυβέρνησης, της ισότητας των φύλων και των ίσων ευκαιριών για όλους και στήριξη της κοινωνίας των πολιτών

- Περαιτέρω ανάπτυξη συναφών νομοθετικών και θεσμικών μεταρρυθμίσεων στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της χρηστής διακυβέρνησης
- Προώθηση σύγχρονων, αποτελεσματικών και υπεύθυνων δημόσιων θεσμών και πολιτικών, συμπεριλαμβανομένης της παρατήρησης και της συνδρομής των εκλογών, καθώς και ανεξάρτητων συστημάτων δικαιοσύνης που αποφέρουν οφέλη για όλους, προστατεύουν τα δικαιώματα των υπόπτων, στηρίζουν τα θύματα εγκληματικών πράξεων και προωθούν τη βελτίωση των συνθηκών κράτησης
- Υποστήριξη μέτρων για την καταπολέμηση όλων των μορφών διακρίσεων¹⁶
- Προώθηση των διεθνών κοινωνικών και εργασιακών δικαιωμάτων, καθώς και των διεθνών εργασιακών προτύπων όπως έχουν ταξινομηθεί από τη Διεθνή Οργάνωση

¹⁴ Η συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και των Νοτίων Εταίρων θα πρέπει να διευκολυνθεί και με τη σύναψη συμφωνιών συνεργασίας.

¹⁵ «Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ισότητα των φύλων III» [JOIN (2020)17].

¹⁶ Μεταξύ άλλων, λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

Εργασίας (ΔΟΕ)

- Στήριξη της οικονομικής χειραφέτησης των γυναικών και των νέων (συμπεριλαμβανομένων των παιδιών), με ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής τους στη λήψη αποφάσεων
- Προώθηση μέτρων για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας που συνδέεται με συγκρούσεις και της βίας λόγω φύλου
- Προαγωγή της ανάπτυξης ικανοτήτων για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ), συμπεριλαμβανομένης της στήριξης για την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση
- Στήριξη της ανάπτυξης σύγχρονων πλαισίων προστασίας δεδομένων με βάση οριζόντιους κανόνες που επιβάλλονται από ισχυρές και ανεξάρτητες εποπτικές αρχές. Προώθηση της κύρωσης και της εφαρμογής των συναφών διεθνών συμβάσεων

Σημεία δράσης: Ενίσχυση της ανθρώπινης ανάπτυξης, της υγείας και της συνεργασίας στους τομείς της νεολαίας, της εκπαίδευσης, των δεξιοτήτων και του πολιτισμού

- Στήριξη της ετοιμότητας των συστημάτων υγείας και των ικανοτήτων αντίδρασης σε πανδημίες
- Συμμετοχή σε προγράμματα της ΕΕ όπως: το Erasmus+, οι δράσεις Marie Skłodowska-Curie στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη», καθώς και τα σχετικά ευρωπαϊκά δίκτυα
- Συνεργασία και ανταλλαγή εμπειριών όσον αφορά τις συνοδευτικές προσπάθειες καινοτομίας και στήριξη της ανάπτυξης στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης
- Συνεργασία στον τομέα της ψηφιακής εκπαίδευσης στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027
- Συνεργασία σε πλατφόρμες των κέντρων επαγγελματικής αριστείας (ΚΕΑ), μεταξύ άλλων μέσω του δικτύου αριστείας του ETF, για τη δημιουργία τοπικών «οικοσυστημάτων δεξιοτήτων» και την ενίσχυση της επανειδίκευσης
- Συνεργασία για την πρόβλεψη των αναγκών σε δεξιότητες και για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη δεξιοτήτων και στρατηγικών με προοπτική διά βίου μάθησης, με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ), και για την ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης δεξιοτήτων για πράσινες θέσεις εργασίας και για την πράσινη οικονομία
- Στήριξη ολοκληρωμένων προσεγγίσεων και των ικανοτήτων των αρμόδιων υπουργείων (παιδείας, απασχόλησης, υγείας, πολιτισμού, και κοινωνικής προστασίας) για τη βελτίωση της πρόσβασης και της ποιότητας των υπηρεσιών σε νέους και άτομα εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ)
- Αναβάθμιση των πρωτοβουλιών που εμπνέονται από το πρόγραμμα της ΕΕ «Εγγυήσεις για τη νεολαία»

2. Ενίσχυση της ανθεκτικότητας, οικοδόμηση ευημερίας και αξιοποίηση της ψηφιακής μετάβασης

Η πανδημία COVID-19 έχει επηρεάσει όλες τις οικονομίες γύρω από τη Μεσόγειο, επιδεινώνοντας τις διαρθρωτικές οικονομικές ανισορροπίες¹⁷ και τονίζοντας την ανάγκη για ανθεκτικές, βιώσιμες και διασυνδεδεμένες οικονομίες χωρίς αποκλεισμούς. Οι προσπάθειες πρέπει να μην αφήνουν κανέναν στο περιθώριο και να δίνουν στις χώρες τη δυνατότητα να εκμεταλλευτούν τάσεις όπως η διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση οι οποίες θα μπορούσαν να επιταχύνουν τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ανθεκτικές οικονομίες

Η ενίσχυση της κοινωνικοοικονομικής ανθεκτικότητας θα πρέπει να παραμείνει βασική προτεραιότητα της συνεργασίας. Αυτό συνεπάγεται τη δημιουργία οικονομικών αποθεμάτων ασφαλείας έναντι μελλοντικών κλυδωνισμών και την αντιμετώπιση των προκλήσεων του ισοζυγίου πληρωμών, συμπεριλαμβανομένης της μη βιώσιμης δυναμικής του χρέους. Η μακροοικονομική συνδρομή, βάσει εκπλήρωσης ειδικών όρων, και η στοχευμένη βοήθεια, κυρίως μέσω δημοσιονομικής στήριξης¹⁸, για την εφαρμογή στρατηγικών διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών και κινητοποίησης εγχώριων εσόδων, θα συμβάλουν στις προσπάθειες αύξησης των δημοσιονομικών περιθωρίων¹⁹ και της δημοσιονομικής δικαιοσύνης.

Η αύξηση της χρήσης του ευρώ στην περιοχή θα ενισχύσει τους δεσμούς με την ΕΕ και θα διευκολύνει την οικονομική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Θα εξασφαλίσει καλύτερη συσχέτιση μεταξύ των κύριων εμπορικών και επενδυτικών εταίρων της περιοχής και της διαφοροποίησης του μείγματος των νομισμάτων που χρησιμοποιούνται για τις πληρωμές, το εμπόριο και τη διαχείριση κινδύνου.

Μια ανανεωμένη δέσμευση για τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος²⁰ θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την οικοδόμηση της εμπιστοσύνης των τοπικών και διεθνών φορέων του ιδιωτικού τομέα, την προσέλκυση επενδυτών και την αύξηση του εμπορίου. Λαμβανομένης υπόψη της δυναμικής που χαρακτηρίζει την πολιτική οικονομία των χωρών, θα πρέπει να συμφωνήσουμε ως προς τους τομείς προτεραιότητας στους οποίους θα πρέπει να εφαρμοστούν άρτια σχεδιασμένες, μετρήσιμες και εφαρμόσιμες μεταρρυθμίσεις. Οι προτεραιότητες αυτές θα πρέπει να συμφωνηθούν στις προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης ή σε ισοδύναμα έγγραφα πολιτικής. Η ΕΕ, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, θα παράσχει στήριξη με βάση τη δέσμευση των εταίρων για τη συνεκτική και αποτελεσματική εφαρμογή

¹⁷ Τα μέτρα ανάσχεσης που περιορίζουν τις μεταφορές και την οικονομική δραστηριότητα είχαν εκτεταμένες επιπτώσεις και διεύρυναν τις ανισότητες, ιδίως για τους νέους και τους πλέον ευάλωτους, με την ανεργία να αυξάνεται και την ανάπτυξη, τις εμπορικές ροές, τις άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ) και τα εμβάσματα να μειώνονται. Το κόστος της πανδημίας για τα δημόσια οικονομικά υπονόμωσε τις προσπάθειες δημοσιονομικής εξυγίανσης και έθεσε υπό πίεση τα συστήματα κοινωνικής προστασίας.

¹⁸ Οι χώρες της Νότιας Γειτονίας αντιστοιχούν σχεδόν στο 25 % του σημερινού χαρτοφυλακίου δημοσιονομικής στήριξης της ΕΕ παγκοσμίως.

¹⁹ Συνήθως ορίζονται ως ο δημοσιονομικός χώρος που επιτρέπει σε μια κυβέρνηση να παρέχει πόρους για δημόσιους σκοπούς χωρίς να υπονόμευεται η δημοσιονομική βιωσιμότητα.

²⁰ Σύμφωνα με την έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας «Doing Business» του 2019, ο περιφερειακός μέσος όρος στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής είναι 58,30/100 (112η θέση).

των οικονομικών μεταρρυθμίσεων και των μεταρρυθμίσεων στον τομέα της διακυβέρνησης σε αυτούς τους τομείς.

Οι πρωτοβουλίες για την **προώθηση της κοινωνικοοικονομικής βιωσιμότητας σε τοπικό επίπεδο θα μπορούσαν επίσης να συμβάλουν στην ενίσχυση των εθνικών συστημάτων**. Η ενίσχυση του διαλόγου πολιτικής²¹ θα πρέπει επίσης να προαγάγει την εμπάθυνση του διαλόγου μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Βιώσιμες οικονομίες

Η οικονομική διαφοροποίηση είναι σημαντική, ιδίως για τις χώρες που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τομείς επιρρεπείς σε οικονομικούς κλυδωνισμούς. Η ΕΕ και οι εταίροι της θα συνεργαστούν ώστε να ωφεληθούν από την ανάπτυξη της πράσινης και της ψηφιακής οικονομίας, σύμφωνα με τους στόχους των τομεακών διαλόγων της ΕγΜ. Το δυναμικό της γαλάζιας οικονομίας²² θα πρέπει επίσης να ενσωματωθεί με συνεκτικό τρόπο στον σχεδιασμό της οικονομικής ανάπτυξης, παράλληλα με την κοινωνική οικονομία. Χάρη στα επιχειρηματικά της μοντέλα που θέτουν στον πυρήνα τους τον άνθρωπο και τον πλανήτη, η κοινωνική οικονομία έχει τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει πολλές κοινωνικές προκλήσεις και αυξάνει την ανθεκτικότητα της κοινωνίας μας σε περιόδους κρίσεων.

Επιπλέον, **η εστίαση του ενδιαφέροντος στην ανοικτή στρατηγική αυτονομία και στην αναδιάρθρωση των παγκόσμιων αξιακών αλυσίδων μετά την πανδημία** έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για την περαιτέρω ολοκλήρωση των αλυσίδων βιομηχανικού εφοδιασμού μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της Νότιας Γειτονίας. Η προσέγγιση με βάση τα οικοσυστήματα²³, η οποία αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της βιομηχανικής στρατηγικής της Επιτροπής²⁴, θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στις προσπάθειες διαφοροποίησης και στην ανάπτυξη αμοιβαία επωφελών πρωτοβουλιών στους τομείς της ολοκλήρωσης της αγοράς, της κανονιστικής σύγκλισης και της χρηματοπιστωτικής ένταξης. Οι βιομηχανικοί συνεργατικοί σχηματισμοί στο πλαίσιο της Νότιας Γειτονίας θα μπορούσαν να συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη, συνδέοντας τις επιχειρήσεις με παγκόσμιες και περιφερειακές αξιακές αλυσίδες, μειώνοντας την απομόνωση των ΜΜΕ, προωθώντας την καινοτομία και δημιουργώντας περισσότερες εμπορικές συναλλαγές και επενδύσεις.

---

²¹ Ο διάλογος πολιτικής όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις που υποστηρίζονται μέσω συμβάσεων εκτέλεσης τομεακών μεταρρυθμίσεων θα επιτρέψει τον μετριασμό των κινδύνων που επιφορτώνουν στη χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ και θα επιδιώξει συνέργειες με συμπληρωματικά μέσα, όπως ο συνδυασμός μέσων και οι επενδύσεις.

²² Οι προσπάθειες θα ενσωματώσουν την υπουργική δήλωση της ΕγΜ σχετικά με τη βιώσιμη γαλάζια οικονομία (2 Φεβρουαρίου 2021) και τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της ΕΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη της γαλάζιας οικονομίας στη Δυτική Μεσόγειο (πρωτοβουλία WestMED) <https://ufmsecretariat.org/wp-content/uploads/2021/02/Declaration-UfM-Blue-Economy-EN-1.pdf>

²³ Τα εν λόγω οικοσυστήματα περιλαμβάνουν όλους τους παράγοντες που δραστηριοποιούνται σε μια αξιακή αλυσίδα: από τις μικρότερες νεοφυείς έως τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, από τον ακαδημαϊκό χώρο έως την έρευνα, από τους παρόχους υπηρεσιών έως τους προμηθευτές.

²⁴ «Μια νέα βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη» [COM(2020) 102].

Η στήριξη του ιδιωτικού τομέα, ιδίως των ΜΜΕ, θα διαδραματίσει επίσης θεμελιώδη ρόλο²⁵. Η ΕΕ και οι εταίροι της θα πρέπει να συνεργαστούν για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας και των οικοσυστημάτων της, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής και συνεταιριστικής επιχειρηματικότητας, καθώς και των νεοφυών επιχειρήσεων από τη γέννηση της ιδέας έως την ωριμότητά τους. Το δυναμικό της διασποράς θα πρέπει να αξιοποιηθεί πιο ενεργά προκειμένου να μεταφέρει ικανότητες, τεχνογνωσία και τεχνολογίες και να συμβάλει στη δημιουργία επιχειρηματικών δεσμών μεταξύ της ΕΕ και των Νοτίων Εταίρων.

Το χρηματοδοτικό κενό για τις ΜΜΕ στην περιοχή αποτελεί πραγματική τροχοπέδη για την ανάπτυξή τους. Όσον αφορά την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει και τους πρόσφυγες, σκοπεύουμε να συνεργαστούμε με ΔΧΟ για την ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης όσον αφορά τη χρηματοπιστωτική ένταξη, συμπεριλαμβανομένης της μικροχρηματοδότησης και της χρηματοδότησης των κοινωνικών επιχειρήσεων, καθώς και όσον αφορά τη χρήση νέων χρηματοδοτικών μέσων, όπως τα επιχειρηματικά κεφάλαια, οι επιχειρηματικοί άγγελοι και η χρηματοδότηση αντικτύπου.

Η έρευνα και η καινοτομία παρέχουν μοναδικά οφέλη για την επίτευξη οποιουδήποτε μακρόπνοου στόχου πολιτικής. Η ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένης της σύνδεσης με το πρόγραμμα-πλαίσιο «Ορίζων Ευρώπη»²⁶, οδηγεί σε πιο ανθεκτική και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, καθώς και στη δημιουργία βιώσιμων ευκαιριών απασχόλησης. Θα ενισχυθεί η επιτυχής συνεργασία όσον αφορά την ανθρώπινη διάσταση της συνδεσιμότητας, συμπεριλαμβανομένης της καινοτομίας και της επιστήμης, με σκοπό τη δημιουργία μιας κοινωνίας και μιας οικονομίας της γνώσης.

Συνδεδεμένες οικονομίες

Η περιοχή της Μεσογείου διαθέτει το ανθρώπινο κεφάλαιο για να επωφεληθεί από τον ψηφιακό μετασχηματισμό και να καταστεί ανταγωνιστής στην παγκόσμια ψηφιακή οικονομία.

Προκειμένου να υποστηριχθούν οι προσπάθειες ψηφιακού μετασχηματισμού, προτείνουμε η συνεργασία μας να διαρθρωθεί γύρω από τέσσερις πυλώνες: i) πλαίσια διακυβέρνησης, πλαίσια πολιτικής και κανονιστικά πλαίσια· ii) ανάπτυξη υποδομών και στήριξη της καθολικής πρόσβασης σε ενισχυμένα, οικονομικά προσιτά και ασφαλή δίκτυα· iii) ψηφιακός γραμματισμός, δεξιότητες και επιχειρηματικότητα· και iv) ψηφιακές υπηρεσίες. Στόχος είναι να τονωθεί ο καινοτόμος ψηφιακός μετασχηματισμός μέσω της προώθησης πλατφορμών και πολιτικών, όπως η ηλεκτρονική διακυβέρνηση, η ηλεκτρονική υγεία, το ηλεκτρονικό εμπόριο, η ψηφιακή πρόσβαση στον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά, καθώς και οι ψηφιακές δεξιότητες στην εκπαίδευση, και παράλληλα να διασφαλιστεί η επικεντρωμένη στον χρήστη, δεοντολογική χρήση των τεχνολογιών σύμφωνα με τον Χάρτη των

²⁵ Οι ΜΜΕ της περιοχής συνεισφέρουν πάνω από τα 2/3 της συνολικής επίσημης απασχόλησης.

²⁶ Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» θα συνεχίσει να στηρίζει τη διεθνή συνεργασία μεταξύ ερευνητών και επιχειρήσεων στην ΕΕ και τον υπόλοιπο κόσμο, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο της επιστημονικής διπλωματίας.

Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Επίσης, προτείνουμε τη δημιουργία καλύτερων ψηφιακών συνδέσεων σε ολόκληρη τη Μεσόγειο και τη συμβολή στην οικονομική ολοκλήρωση.

Το εμπόριο και οι επενδύσεις είναι αναγκαία στοιχεία για την αξιοποίηση του δυναμικού της περιοχής. Για να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα, προτείνουμε να δοθεί προτεραιότητα στη μείωση των μη δασμολογικών φραγμών και στη μείωση του εμπορικού κόστους. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην πλήρη εφαρμογή και συμμόρφωση με τις υφιστάμενες πολυμερείς, περιφερειακές και διμερείς συμφωνίες, προκειμένου να στηριχθεί το εμπόριο, να καλλιεργηθεί η εμπιστοσύνη των επενδυτών και να αποφευχθεί η επανεμφάνιση του προστατευτισμού και των εμπορικών περιορισμών. Στη βάση του υφιστάμενου δικτύου συμφωνιών σύνδεσης και των διαπραγματεύσεων για μια σφαιρική και σε βάθος ζώνη ελευθέρων συναλλαγών (DCFTA) που βρίσκονται σε εξέλιξη με το Μαρόκο και την Τυνησία, προτείνουμε επίσης την έναρξη διαλόγου για να προσδιοριστεί το ενδιαφέρον των εταίρων στο να εκσυγχρονίσουν τις εμπορικές και επενδυτικές σχέσεις τους με την ΕΕ, σε τομείς όπως η διευκόλυνση των επενδύσεων, η βιώσιμη ανάπτυξη, οι υπηρεσίες και, κατά περίπτωση, η γεωργία, ώστε να προσαρμοστούν καλύτερα στις προκλήσεις του σήμερα.

Η αξιοποίηση των ευκαιριών σε υποπεριφερειακό, περιφερειακό και ηπειρωτικό επίπεδο μπορεί επίσης να συμβάλει στην οικονομική διαφοροποίηση και στην εμβάθυνση της ολοκλήρωσης. Θα πρέπει να προωθηθεί η έγκριση, από όλες τις χώρες της Νότιας Μεσογείου, της αναθεώρησης της πανευρωμεσογειακής σύμβασης για τους κανόνες καταγωγής. Θα διερευνηθούν ενεργά οι συνέργειες με την υποσαχάρια Αφρική, ιδίως στο πλαίσιο της αφρικανικής ηπειρωτικής ζώνης ελεύθερων συναλλαγών (AfCFTA) και της δημιουργίας ενιαίας αφρικανικής αγοράς αερομεταφορών (SAATM), με σκοπό τη διευκόλυνση της ανάπτυξης στοχευμένων ηπειρωτικών αξιακών αλυσίδων και τη στήριξη βιώσιμων επενδύσεων.

Οι μεταφορές αποτελούν βασική συνιστώσα των πολιτικών και των μέσων που στηρίζουν την ανάπτυξη της Νότιας Μεσογείου, όπως τονίζεται στη στρατηγική για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα²⁷. Θα πρέπει να εκμεταλλευτούμε την ευκαιρία να **συνδέσουμε τις υποδομές μεταφορών μέσω της διαλειτουργικότητας των κανόνων και των προτύπων**. Θα δοθεί προτεραιότητα στην ταχεία ανάπτυξη του διαμεσογειακού δικτύου μεταφορών και στους στόχους μεταρρύθμισης της πολιτικής μεταφορών που καθορίστηκαν από κοινού στο πλαίσιο του περιφερειακού σχεδίου δράσης για τις μεταφορές (RTAP) και υποστηρίζονται από την υπό εξέλιξη τεχνική συνεργασία. Η εφοδιαστική, που καλύπτει τόσο τις περιφερειακές υποδομές όσο και τις συνδέσεις με την τελωνειακή συνεργασία, θα περιλαμβάνεται στις πρωτοβουλίες μας για την παροχή βοήθειας για το εμπόριο. Η διαστημική συνεργασία θα συνεχίσει να διαδραματίζει υποστηρικτικό ρόλο, ιδίως μέσω κοινών δράσεων για την διάδοση της χρήσης των ελεύθερων και ανοικτών υπηρεσιών του Galileo και μέσω της επέκτασης της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υπέρθησης για τη Γεωστατική Πλοήγηση (EGNOS).

²⁷

«Στρατηγική για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα» [COM(2020) 789].

Οικονομίες χωρίς αποκλεισμούς

Στο πλαίσιο του νέου θεματολογίου για τη Μεσόγειο, προτείνουμε να συνεργαστούμε για τη στήριξη των συστημάτων και των στρατηγικών ανάκαμψης σύμφωνα με τους στόχους του τομεακού διαλόγου της ΕγΜ για την απασχόληση και την εργασία²⁸, οι οποίοι i) προωθούν την ισότητα ευκαιριών και αποτελεσμάτων και ii) δίνουν προτεραιότητα στον κοινωνικό διάλογο, την κοινωνική προστασία και την ένταξη, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι κοινωνικές και εδαφικές ανισότητες.

Τεράστιες θετικές αποδόσεις θα μπορούσαν να επιτευχθούν με τη δημιουργία προοπτικών για τους νέους στη χώρα τους, με την πρόληψη της διαρροής επιστημόνων και τη δημιουργία αξιοπρεπούς απασχόλησης για όλους²⁹, καθώς και με την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και της οικονομικής τους χειραφέτησης. Αυτό θα πρέπει να τεθεί στο επίκεντρο του σχεδιασμού και της υλοποίησης των κοινωνικοοικονομικών μεταρρυθμίσεων και των επενδυτικών πρωτοβουλιών. Επιπλέον, θα πρέπει να επικεντρωθούμε στον αντίκτυπο που έχει η άτυπη οικονομία³⁰ στην ευημερία των ανθρώπων και στα δημόσια οικονομικά των εταίρων και να στηρίζουμε τις πολιτικές δεξιοτήτων για όλους, με σκοπό, μεταξύ άλλων, τη στήριξη της επισημοποίησης της εργασίας.

Σημεία δράσης: Στήριξη σε ανθεκτικές, βιώσιμες και διασυνδεδεμένες οικονομίες χωρίς αποκλεισμούς

- Συγχρηματοδότηση βιώσιμων επενδύσεων που χρηματοδοτούνται από τα κρατικά ταμεία ανάκαμψης των εταίρων στο πλαίσιο του ETBA+
- Ανάπτυξη και στήριξη κοινών πλαισίων μεταρρυθμίσεων με επίκεντρο το επενδυτικό κλίμα και το επιχειρηματικό περιβάλλον
- Στήριξη πρωτοβουλιών που βοηθούν τους εταίρους να προσελκύσουν και να διατηρήσουν ευκαιρίες διαφοροποίησης της αξιακής αλυσίδας σε επιλεγμένους τομείς, σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής διακυβέρνησης
- Ενθάρρυνση των εταίρων να συμμετάσχουν στην πρωτοβουλία «Addis Tax»³¹
- Ενίσχυση της στήριξης της πράσινης, της γαλάζιας και της κοινωνικής οικονομίας μέσω καινοτόμων χρηματοπιστωτικών μέσων (συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης αντικτύπου) και της ανάπτυξης κατάλληλων ρυθμιστικών οικοσυστημάτων
- Στήριξη της εφαρμογής των πολιτικών για τις ΜΜΕ, με σημείο αναφοράς τις αρχές της «Small Business Act» και της ανακοίνωσης «Στρατηγική για τις ΜΜΕ με στόχο μια βιώσιμη και ψηφιακή Ευρώπη» του Μαρτίου του 2020³²

²⁸ Υπουργική δήλωση των υπουργών απασχόλησης και εργασίας της ΕγΜ, Cascais, Απρίλιος 2019.

²⁹ Σύμφωνα με εκτιμήσεις της ΔΟΕ, 17 εκατομμύρια θέσεις πλήρους απασχόλησης χάθηκαν το δεύτερο τρίμηνο του 2020, σε σύγκριση με το τελευταίο τρίμηνο του 2019.

³⁰ Η σύσταση αριθ. 204 της ΔΟΕ σχετικά με τη μετάβαση από την άτυπη στην επίσημη οικονομία περιγράφει την «άτυπη οικονομία» ως εκείνη που αφορά όλες τις οικονομικές δραστηριότητες των εργαζομένων και των οικονομικών μονάδων που —εκ του νόμου ή στην πράξη— δεν καλύπτονται ή καλύπτονται ανεπαρκώς από επίσημες ρυθμίσεις.

³¹ Η «Addis Tax Initiative» (ATI) είναι μια πολυμερής εταιρική σχέση που αποσκοπεί στην αύξηση της κινητοποίησης εγχώριων εσόδων (ΚΕΕ) στις χώρες εταίρους.

- Στήριξη της εύρυθμης λειτουργίας του κοινωνικού διαλόγου, σε όλα τα σχετικά επίπεδα
- Παροχή τεχνικής υποστήριξης για την προώθηση της χρηματοπιστωτικής ένταξης, ιδίως όσον αφορά τις ψηφιακές πληρωμές και τον ψηφιακό γραμματισμό για τις ΜΜΕ, ειδικά στις αγροτικές περιοχές
- Συμμετοχή στο πρόγραμμα-πλαίσιο της ΕΕ «Ορίζων Ευρώπη»
- Ενσωμάτωση της στήριξης της κοινωνικής οικονομίας στα περιφερειακά και διμερή προγράμματα —συμπεριλαμβανομένης της στήριξης για την ανάπτυξη κατάλληλων νομικών πλαισίων και πλαισίων πολιτικής— ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και διευκόλυνση της αμοιβαίας μάθησης
- Προσπάθειες για τη στήριξη της κανονιστικής σύγκλισης στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, καθώς και της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και των υπηρεσιών εμπιστοσύνης, και πλαισίων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ελεύθερης ροής δεδομένων μη προσωπικού χαρακτήρα
- Εκσυγχρονισμός των εμπορικών και επενδυτικών σχέσεων με εταίρους που ενδιαφέρονται για στενότερη ολοκλήρωση με την ΕΕ, ιδίως σε τομείς όπως η διευκόλυνση των επενδύσεων, οι υπηρεσίες, η βιώσιμη ανάπτυξη και η γεωργία
- Στήριξη της ένταξης της περιοχής στην AfCFTA προκειμένου να τονωθεί η δημιουργία στοχευμένων ηπειρωτικών αξιακών αλυσίδων
- Συγχρηματοδότηση επενδύσεων για την ενίσχυση της διαθεσιμότητας καθολικών και υψηλού εύρους τηλεπικοινωνιακών υποδομών. Διασφάλιση της υιοθέτησης των αρχών της εργαλειοθήκης 5G της ΕΕ³³ για τη διασφάλιση της ασφάλειας των δικτύων
- Εντατικοποίηση των προσπαθειών για την έγκριση των ενδεικτικών χαρτών του μελλοντικού διαμεσογειακού δικτύου μεταφορών (ΔΜΔ-Μ) που θα αποτελέσει την εξωτερική διάσταση του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών (ΔΕΔ-Μ), ενώ δίνεται ήδη προτεραιότητα σε έργα σε αυτό το δίκτυο — και συμβολή στη σύνδεση υποσαχάριας Αφρικής, Βόρειας Αφρικής και Ευρώπης
- Στήριξη της κανονιστικής σύγκλισης σε όλους τους τομείς των μεταφορών σύμφωνα με το περιφερειακό σχέδιο δράσης για τις μεταφορές 2021-2027 μέσω ευρωμεσογειακών έργων στον τομέα των μεταφορών
- Υποστήριξη της ανάπτυξης βιώσιμου τουρισμού

3. Ειρήνη και ασφάλεια

Οι παρατεταμένες συγκρούσεις στην περιοχή της Μεσογείου αποτελούν βασικό εμπόδιο για την πολιτική σταθερότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι κοινές προσπάθειες για την πρόληψη

³² «Στρατηγική για τις ΜΜΕ με στόχο μια βιώσιμη και ψηφιακή Ευρώπη» [COM(2020) 103].

³³ «Ασφαλής εγκατάσταση του 5G στην ΕΕ – Εφαρμογή της εργαλειοθήκης της ΕΕ» [COM (2020) 50] Η ανακοίνωση σχετικά με την εργαλειοθήκη της ΕΕ για το 5G δεσμεύει την ΕΕ να εφαρμόσει τις αρχές της εργαλειοθήκης, η οποία έχει σχεδιαστεί προκειμένου να διασφαλίσει την ασφαλή επέκταση των ευρυζωνικών υποδομών, όχι μόνο στην ΕΕ αλλά και σε όλα τα εξωτερικά έργα που χρησιμοποιούν χρηματοδότηση από την ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω ΔΧΟ, όπως η ΕΤΕπ.

και την επίλυση των συγκρούσεων, την προώθηση της συνεργασίας στον τομέα της ασφάλειας, τον μετριασμό των συνεπειών των συγκρούσεων και την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών τους αποτελούν ύψιστη προτεραιότητα για την προστασία των ανθρώπων και την ευημερία τους.

Από την πλευρά της, η ΕΕ αποτελεί ήδη τον κύριο πάροχο ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας. Είναι σε θέση να αξιοποιεί ευρύ φάσμα μέσων, στο πλαίσιο μιας προσέγγισης που βασίζεται στην τριπλή σύνδεση μεταξύ της ανθρωπιστικής βοήθειας, της ανάπτυξης και της ειρήνης. Αποτελεί επίσης **εγγυήτρια της ασφάλειας**, μέσω αποστολών και επιχειρήσεων της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ), δράσεων διαμεσολάβησης και σταθεροποίησης, καθώς και περιοριστικών μέτρων. Η ΕΕ έχει οικοδομήσει την αξιοπιστία της τηρώντας σταθερή θέση σχετικά με τη σημασία του σεβασμού του διεθνούς δικαίου. Ως αξιόπιστος εταίρος, η ΕΕ βρίσκεται σε μοναδική θέση ώστε να φέρει σε επαφή συγκρουόμενα μέρη, διεθνείς και περιφερειακούς εταίρους, καθώς και σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, όπως ανθρωπιστικούς και αναπτυξιακούς φορείς και φορείς οικοδόμησης της ειρήνης, στο πλαίσιο ενός διαλόγου επί στρατηγικών ζητημάτων, να μειώσει τις εντάσεις και να συνεισφέρει στις προσπάθειες επίλυσης των συγκρούσεων. Πολλοί από τους Νότιους Εταίρους ζητούν μεγαλύτερη δέσμευση από την πλευρά της ΕΕ και κοινές προσπάθειες για την επίλυση των διαρκών συγκρούσεων και την αντιμετώπιση του αντικτύπου τους. Η πείρα δείχνει ότι ένας τέτοιος διαμεσολαβητικός και διπλωματικός ρόλος μπορεί να είναι αποτελεσματικός μόνο εάν η ΕΕ είναι ενωμένη και ικανή να ενεργεί από κοινού και να εκφράζεται με μια φωνή, σε διμερές και πολυμερές επίπεδο. Ως εκ τούτου, η δέσμευση των κρατών μελών της ΕΕ, μεταξύ άλλων και στο υψηλότερο επίπεδο, είναι καίριας σημασίας, όπως είναι και η αναβάθμιση και η εντατικοποίηση του πολιτικού διαλόγου σε ολόκληρη τη Μεσόγειο για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης, τη μείωση των εντάσεων και τη συμβολή στην επίλυση των συγκρούσεων.

Σε αυτή τη βάση, η ΕΕ, τα κράτη μέλη και οι εταίροι της θα πρέπει να ανανεώσουν τις προσπάθειες για την επίτευξη συμφωνίας στο πλαίσιο της ειρηνευτικής διαδικασίας στη Μέση Ανατολή. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ θα επιδιώξει να ενθαρρύνει και να αξιοποιήσει την πρόσφατη καθιέρωση διπλωματικών σχέσεων μεταξύ του Ισραήλ και ορισμένων αραβικών χωρών, με σκοπό την ενίσχυση των προοπτικών για μια λύση δύο κρατών κατόπιν διαπραγματεύσεων, με βάση τις διεθνώς συμφωνηθείσες παραμέτρους, καθώς και την περιφερειακή ειρήνη και ασφάλεια. Η ΕΕ —ως υπεύθυνη για τη σύγκληση των διασκέψεων για τη Συρία— και οι Νότιοι Εταίροι θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειες για την επίλυση της ολέθριας και δεκαετούς πλέον σύγκρουσης στη Συρία, προς υποστήριξη των προσπαθειών που καταβάλλονται υπό την αιγίδα του ΟΗΕ. Θα πρέπει επίσης να συνεχίσουν να στηρίζουν τις προσπάθειες του Λιβάνου για την επίλυση της εγχώριας οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής κρίσης. Η ΕΕ και οι εταίροι της θα πρέπει να συνεργαστούν στενότερα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων για την ειρήνη, τη σταθερότητα και την ανάπτυξη στην περιοχή του Σαχέλ. Η ΕΕ και οι χώρες της Νότιας Γειτονίας θα πρέπει επίσης να εντείνουν τη στήριξή τους στις προσπάθειες για την εξεύρεση λύσης στο ζήτημα της Δυτικής Σαχάρας στο πλαίσιο της διαδικασίας που προωθείται υπό την αιγίδα του ΟΗΕ. Η εξεύρεση βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς πολιτικής λύσης για τη μακροχρόνια κρίση στη

Λιβύη αποτελεί επίσης προτεραιότητα. Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να συμμετέχει ενεργά και να στηρίζει τη διαδικασία του Βερολίνου υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, μεταξύ άλλων σε επιχειρησιακό επίπεδο, μέσω της επιχείρησης IRINI και άλλων συνεισφορών. Θα διερευνήσει το ενδεχόμενο πρόσθετης στήριξης για την εφαρμογή της κατάπαυσης του πυρός και θα στηρίζει τη συνταγματική και εκλογική διαδικασία και τη μακροπρόθεσμη σταθεροποίηση της χώρας. Για την εξεύρεση λύσεων στις κρίσεις στην περιοχή, η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τις προσπάθειες των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) και να συνεργάζεται με περιφερειακούς φορείς και οργανισμούς, ιδίως με τον Σύνδεσμο Αραβικών Κρατών (ΣΑΚ), την Αφρικανική Ένωση (ΑΕ) και σχετικές υποπεριφερειακές ομάδες³⁴. Στην Ανατολική Μεσόγειο, η ΕΕ θα υποστηρίξει τον ειρηνικό διάλογο βάσει του διεθνούς δικαίου, μεταξύ άλλων μέσω πολυμερούς διάσκεψης η οποία θα μπορούσε να εξετάσει ζητήματα για τα οποία απαιτούνται πολυμερείς λύσεις. Η ΕΕ και οι εταίροι της Νότιας Γειτονίας θα πρέπει να δεσμευτούν εποικοδομητικά για τη διασφάλιση της σταθερότητας και της ασφάλειας και στην ευρύτερη περιοχή.

Το πολυμερές σύστημα αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις σε μια εποχή κατά την οποία τα περισσότερα ζητήματα απαιτούν πολυμερείς λύσεις. **Η ΕΕ και οι Νότιοι Εταίροι της έχουν κοινό συμφέρον να στηρίζουν ένα ανανεωμένο πολυμερές σύστημα που θα βασίζεται σε κανόνες και θα έχει στον πυρήνα του τον ΟΗΕ.** Θα πρέπει να εργαστούμε από κοινού και να ενισχύσουμε τη συνεργασία σε πολυμερή φόρουμ, ιδίως για την ειρήνη και την ασφάλεια, για παγκόσμια ζητήματα και για την ενίσχυση του εμπορίου που βασίζεται σε κανόνες, του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της προστασίας των παιδιών και της χρηστής διακυβέρνησης, καθώς και για τα θεματολόγια των Ηνωμένων Εθνών για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια και για τη νεολαία, την ειρήνη και την ασφάλεια.

Οι μείζονες απειλές κατά της ασφάλειας, όπως η **τρομοκρατία, οι υβριδικές απειλές, καθώς και το κυβερνοέγκλημα και το οργανωμένο έγκλημα**, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας παράνομων πυροβόλων όπλων, της διακίνησης ναρκωτικών και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, αποτελούν βασικές προκλήσεις, οι οποίες μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο μέσω κοινών προσπαθειών.

Η τρομοκρατία και η χρηματοδότησή της, η ριζοσπαστικοποίηση, ο βίαιος εξτρεμισμός και το φαινόμενο των αλλοδαπών τρομοκρατών μαχητών εμφανίζονται και στις δύο ακτές της Μεσογείου και τις επηρεάζουν αμφότερες, ενώ συχνά συνδέονται μεταξύ τους. Πρόσφατες επιθέσεις έχουν υπογραμμίσει την ανάγκη εμβάθυνσης των στρατηγικών μας διαλόγων υψηλού επιπέδου για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Με βάση την υφιστάμενη συνεργασία, ιδίως για την επιβολή του νόμου, πρέπει να εντείνουμε τις προσπάθειές μας για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης, μεταξύ άλλων με την εμβάθυνση των διαθρησκευτικών και διαπολιτισμικών διαλόγων, και με την ανάπτυξη

---

³⁴ Για τον σκοπό αυτό, η ΕΕ μπορεί να στηριχτεί στην εταιρική σχέση ΕΕ-ΟΗΕ για θέματα διαχείρισης κρίσεων, στον διάλογο και στη συνεργασία της με τον ΣΑΚ, στην εταιρική σχέση ΟΗΕ-ΕΕ-ΑΕ, και να συνεργαστεί σύμφωνα με το μνημόνιο συμφωνίας ΕΕ-ΑΕ για την ειρήνη, την ασφάλεια και τη διακυβέρνηση.

ικανοτήτων προκειμένου να αντιμετωπιστούν ο βίαιος εξτρεμισμός και η στρατολόγηση μέσω του διαδικτύου, την πρόληψη της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο και την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πολιτιστικής κληρονομιάς. Η διεθνής συνεργασία παραμένει ουσιαστικής σημασίας και η ΕΕ είναι έτοιμη να αυξήσει την τεχνική βοήθεια που παρέχει, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις ελλείψεις στον τομέα της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΕΧ/ΧΤ), καθώς και μέσω του δικτύου εμπειρογνομώνων που διαθέτει σε βασικές αντιπροσωπείες στην περιοχή.

Ενώ η ψηφιοποίηση προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες, ανοίγει επίσης τον δρόμο για νέες απειλές, συμπεριλαμβανομένης της αυξημένης ευπάθειας των υποδομών ζωτικής σημασίας (π.χ. στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών, των τραπεζών και της υγείας). Πρέπει να συνεργαστούμε για την οικοδόμηση ανθεκτικότητας στον κυβερνοχώρο, μεταξύ άλλων κατά της παραπληροφόρησης και των δραστηριοτήτων επηρεασμού, για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, για την εκπαίδευση εμπειρογνομώνων σε θέματα κυβερνοασφάλειας και για τη διερεύνηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν καινοτόμα εργαλεία για σκοπούς επιβολής του νόμου, με πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ατομικών ελευθεριών. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να εργαστούμε από κοινού για την ενίσχυση της συνεργασίας κατά των κυβερνοαπειλών και να αξιοποιήσουμε πλήρως τα υφιστάμενα διεθνή πλαίσια, όπως η Σύμβαση της Βουδαπέστης του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2021 για την κλιματική και ενεργειακή διπλωματία, η ΕΕ θα ενισχύσει και θα συνεκτιμήσει τις εργασίες όσον αφορά τη **σύνδεση μεταξύ κλίματος, ασφάλειας και άμυνας**, μεταξύ άλλων μέσω αυξημένης δράσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τη μείωση του κινδύνου καταστροφών, καθώς και μέσω της συνεργασίας με τον ΟΗΕ και περιφερειακούς οργανισμούς.

Προτείνουμε επίσης να χρησιμοποιηθούν τα εργαλεία που προσδιορίζονται στη **στρατηγική της ΕΕ για την Ένωση Ασφάλειας**³⁵ με σκοπό την ενίσχυση της ικανότητας των αρχών επιβολής του νόμου, των δικαστικών και των πολιτικών αρχών και της μεταξύ τους συνεργασίας. Επιπλέον, θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω η συνεργασία για τον μετριασμό των χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών ή πυρηνικών (ΧΒΡΠ) κινδύνων, καθώς και για την πολιτική προστασία και τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών.

Η συνεργασία για την επιβολή του νόμου και η δικαστική συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των χωρών εταίρων θα πρέπει να ενισχυθούν, μεταξύ άλλων με τη συμβολή των αρμόδιων οργανισμών της ΕΕ (Ευρωπόλ, CEPOL, Frontex, Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας, Eurojust), καθώς και μέσω της διαπραγμάτευσης συμφωνιών συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της Νότιας Γειτονίας. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΕ θα συνεργαστεί με τους Νότιους Εταίρους της προκειμένου να διασφαλίσει ότι τα συστήματα επιβολής του νόμου και τα δικαστικά τους

³⁵

«Στρατηγική της ΕΕ για την Ένωση Ασφάλειας» [COM(2020) 605].

συστήματα πληρούν υψηλά πρότυπα προστασίας των δεδομένων και σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Απαιτείται βελτιωμένη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις για τη βελτίωση της εκτέλεσης των συμβάσεων και την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτουν οι διασυνοριακές απαγωγές παιδιών, η προστασία των παιδιών και οι υποχρεώσεις διατροφής. Η προσχώρηση στις συμβάσεις της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο³⁶, καθώς και η ορθή εφαρμογή τους, θα πρέπει να αποτελέσουν προτεραιότητα στην περιοχή.

Η ΕΕ προτείνει την περαιτέρω ανάπτυξη της εταιρικής σχέσης της με τις γειτονικές της χώρες σε θέματα ασφάλειας, καθώς και την ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένων της συνεργασίας στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα και της συνεργασίας με την ακτοφυλακή. Οι εν λόγω εταιρικές σχέσεις θα πρέπει να είναι εξατομικευμένες, να ανταποκρίνονται στις αντίστοιχες ανάγκες και να τυγχάνουν πολιτικής στήριξης υψηλού επιπέδου, προκειμένου να διασφαλιστεί η επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων. Η συνεργασία με περιφερειακούς και διεθνείς οργανισμούς είναι επίσης ζωτικής σημασίας, μεταξύ άλλων και με το NATO στο πλαίσιο των κοινών δηλώσεων της Βαρσοβίας και των Βρυξελλών³⁷.

Σημεία δράσης: Συνεργασία για την ειρήνη και την επίλυση και πρόληψη των συγκρούσεων

- Αναβάθμιση και εντατικοποίηση του πολιτικού διαλόγου μεταξύ της ΕΕ, των κρατών μελών της και των Νότιων Εταίρων της και ενθάρρυνση των στρατηγικών εταίρων της ΕΕ να συμμετάσχουν στην ενίσχυση των κοινών προσπαθειών για την επίλυση των συγκρούσεων και τη μείωση των εντάσεων στην περιοχή, με την αξιοποίηση όλων των εργαλείων με ενοποιημένο τρόπο για την περιφερειακή σταθερότητα και ασφάλεια.
- Επένδυση στην πρόληψη με στόχο την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης, στην επίλυση των συγκρούσεων και στη σταθεροποίηση μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης ως προς τις συγκρούσεις και τις κρίσεις, με την ανάληψη δράσης σε όλα τα στάδια του κύκλου μιας σύγκρουσης.
- Διασφάλιση της ανθεκτικότητας μέσω της καλύτερης διασύνδεσης των προσπαθειών στους τομείς της ανθρωπιστικής βοήθειας, της ανάπτυξης, της ειρήνης και της ασφάλειας.
- Συμμετοχή, όταν είναι αμοιβαία επωφελής, σε αποστολές και επιχειρήσεις της ΚΠΑΑ, με τη χρήση μέσων όπως οι συμφωνίες-πλαίσια συμμετοχής.
- Ενίσχυση του ρόλου των γυναικών και των νέων στην οικοδόμηση της ειρήνης, σύμφωνα με την πολιτική δέσμευση της ΕΕ για την εφαρμογή του θεματολογίου για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο.

Σημεία δράσης: Συνεργασία στον τομέα της ασφάλειας

³⁶ <https://www.hcch.net/en/home/>

³⁷ https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_133163.htm
https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_156626.htm

- Ενίσχυση του διαλόγου για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για την ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και ενθάρρυνση της επικύρωσης και της εφαρμογής των σχετικών διεθνών συμβάσεων.
- Ενίσχυση της συνεργασίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, την πρόληψη και την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης, την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, των παράνομων πυροβόλων όπλων και των ναρκωτικών.
- Ταχεία εφαρμογή των προγραμμάτων CT Inflow, Euromed police, EU4 Monitoring Drugs, EuroMed Justice και CyberSouth.
- Περαιτέρω ανάπτυξη των κέντρων αριστείας της ΕΕ για τον μετριασμό των ΧΒΠΠ κινδύνων, τα οποία έχουν αποτελέσει σημαντικό πλεονέκτημα για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, καθώς και άλλων δράσεων για την αντιμετώπιση απειλών κατά της ασφάλειας.
- Ενίσχυση των εργασιών για την ανθεκτικότητα και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επένδυση σε προληπτικά μέτρα και ενίσχυση της συνεργασίας για την πολιτική προστασία και τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών, με βάση προγράμματα όπως το PPRD South³⁸.
- Συνεργασία με τις χώρες εταίρους για την ενίσχυση της δικαστικής και αστυνομικής συνεργασίας με την ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω της διαπραγμάτευσης συμφωνιών συνεργασίας με την Ευρωπόλ και την Eurojust.
- Βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις, με την προώθηση της προσχώρησης στις σχετικές συμβάσεις που αναπτύχθηκαν από τη Συνδιάσκεψη της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο και της ορθής εφαρμογής τους.

4. Μετανάστευση και κινητικότητα

Η μετανάστευση αποτελεί παγκόσμιο φαινόμενο το οποίο απαιτεί κοινές αντιδράσεις, αλληλεγγύη και επιμερισμό των ευθυνών σε παγκόσμιο επίπεδο. Καμία χώρα δεν μπορεί, από μόνη της, να διαχειριστεί αποτελεσματικά τη μετανάστευση, και ιδίως να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της παράτυπης μετανάστευσης. Το νέο σύμφωνο της ΕΕ για τη μετανάστευση και το άσυλο έχει ως στόχο να αλλάξει ριζικά τη συνεργασία μας με τους διεθνείς εταίρους μας. Επικεντρώνεται σε ολοκληρωμένες, εξατομικευμένες, ισορροπημένες και αμοιβαία επωφελείς εταιρικές σχέσεις. Απώτερος στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι η μετανάστευση πραγματοποιείται μόνο με ασφαλή και νόμιμο τρόπο, ενώ αποτρέπονται τα επικίνδυνα ταξίδια και αποφεύγεται η απώλεια ανθρώπινων ζωών, με την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ανθρώπων και την ενίσχυση της συνεργασίας για τη διακυβέρνηση της μετανάστευσης, καθώς και την παράλληλη παροχή διεθνούς προστασίας σε όσους την χρειάζονται. Οι χώρες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν ένα σταθερό και προβλέψιμο κοινωνικό και οικονομικό μέλλον, στο οποίο παρέχονται πραγματικές ευκαιρίες,

³⁸

PPRD Sud III – «Prévention, Préparation et Réponse aux catastrophes naturelles et d'origine humaine dans les pays partenaires du Moyen-Orient et d'Afrique du Nord».

ιδίως στους νέους. Η ΕΕ θα εργαστεί ενεργά για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της παράτυπης μετανάστευσης και της αναγκαστικής εκτόπισης, μέσω της επίλυσης των συγκρούσεων και της αντιμετώπισης των κοινωνικοοικονομικών προκλήσεων που έχουν επιδεινωθεί λόγω της πανδημίας COVID-19.

Το νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο παρέχει μια ενισχυμένη βάση για την επίτευξη βιώσιμης και μακροπρόθεσμης απόκρισης όσον αφορά τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου.

Οι ενισχυμένες εταιρικές σχέσεις μας για τη μετανάστευση καλύπτουν όλες τις διαφορετικές πτυχές της μετανάστευσης και του ασύλου, λαμβάνοντας υπόψη τα συμφέροντα της ΕΕ και των χωρών εταίρων. Ταυτόχρονα, θα ενταχθούν στους διάφορους άξονες της συνεργασίας μας —στους τομείς της πολιτικής, της ασφάλειας και της οικονομίας.

Κάθε χώρα αντιμετωπίζει συγκεκριμένες καταστάσεις και διαθέτει τις δικές της ευκαιρίες. Δεν υπάρχει ενιαία αντιμετώπιση, απαιτούνται εξατομικευμένες λύσεις. Αυτό αντικατοπτρίζεται και θα συνεχίσει να αντικατοπτρίζεται στις ολοκληρωμένες εταιρικές σχέσεις της ΕΕ με κάθε χώρα, σύμφωνα με το νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να **προστατεύει όσους έχουν ανάγκη και να στηρίζει τις χώρες υποδοχής**, αναγνωρίζοντας ότι αρκετές χώρες της Νότιας Μεσογείου φιλοξενούν σημαντικό αριθμό προσφύγων και μεταναστών.

Η παράτυπη μετανάστευση δημιουργεί προκλήσεις τόσο για την περιοχή όσο και για την ΕΕ, μεταξύ άλλων αυξάνοντας περαιτέρω την οικονομική ισχύ και την αποσταθεροποιητική επιρροή των εγκληματικών δικτύων. Η λύση έγκειται στην από κοινού αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης μεταναστών. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ και οι χώρες εταίροι θα **εντείνουν σημαντικά τις κοινές προσπάθειες για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και των εγκληματικών δικτύων που κρύβονται πίσω από την παράνομη διακίνηση μεταναστών και την εμπορία ανθρώπων**³⁹. Η ενίσχυση της διακυβέρνησης της μετανάστευσης και του ασύλου, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας διαχείρισης των συνόρων, αποτελεί βασικό στοιχείο. Η ΕΕ είναι έτοιμη να προσφέρει στήριξη σύμφωνα με τις ανάγκες των εταίρων της.

Η εντατικοποίηση της συνεργασίας για την επιστροφή, την επανεισδοχή και τη βιώσιμη επανένταξη, καθώς και η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των επιστροφών αποτελούν σημαντικά στοιχεία αυτών των εταιρικών σχέσεων. Για τη στήριξη αυτών των εταιρικών σχέσεων, η ΕΕ θα κινητοποιήσει **όλες τις σχετικές πολιτικές, τα εργαλεία και τα μέσα που διαθέτει, στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης.** Δεδομένης της σημασίας των οικειοθελών επιστροφών, η Επιτροπή θα εγκρίνει μια στρατηγική για την οικειοθελή

³⁹ Στη διάσκεψη για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών που διοργανώθηκε στις 13 Ιουλίου 2020 από την Ιταλία με τη συμμετοχή της ΕΕ και βασικών αφρικανών εταίρων, οι εταίροι δεσμεύτηκαν να καταπολεμήσουν από κοινού την παράνομη διακίνηση.

επιστροφή και την επανένταξη και θα καθορίσει νέες προσεγγίσεις για τον σχεδιασμό, την προώθηση και την εφαρμογή προγραμμάτων υποστηριζόμενης οικειοθελούς επιστροφής και επανένταξης.

Η ΕΕ έχει επίσης δεσμευτεί να στηρίζει τη νόμιμη μετανάστευση και κινητικότητα με τους εταίρους μας, σύμφωνα με τις αρμοδιότητές της και τις αρμοδιότητες των κρατών μελών. Η επανεγκατάσταση είναι σημαντική για την παροχή προστασίας στους πλέον ευάλωτους πρόσφυγες. Οι εταιρικές σχέσεις προσέλκυσης ταλέντων για την προώθηση της νόμιμης μετανάστευσης και κινητικότητας με τους σχετικούς εταίρους της Νότιας Γειτονίας θα αποτελέσουν αναπόσπαστο μέρος της συνεργασίας μας, με παράλληλα επίγνωση των κινδύνων της διαρροής εγκεφάλων.

Η συνεργασία σε περιφερειακό και πολυμερές επίπεδο θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω, μεταξύ άλλων μέσω της τριγωνικής συνεργασίας και της συνεργασίας Νότου-Νότου, δεδομένου ότι ορισμένοι εταίροι της Νότιας Μεσογείου αποτελούν χώρες προέλευσης, διέλευσης και προορισμού. Σε περιφερειακό επίπεδο, η συνεργασία στο πλαίσιο του κοινού σχεδίου δράσης της Βαλέτας⁴⁰ και των διαδικασιών του Χαρτούμ⁴¹ και του Ραμπάτ⁴² θα προχωρήσει και θα συμπεριλάβει μια προσέγγιση «συνόλου της διαδρομής». Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να ενισχυθεί η τριμερής συνεργασία με τον ΟΗΕ καθώς και με περιφερειακούς φορείς, μεταξύ άλλων με βάση την επιτυχή εμπειρία της τριμερούς ειδικής ομάδας ΑΕ-ΕΕ-ΟΗΕ στη Λιβύη.

Η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος προτείνουν να χρησιμοποιηθούν όλα τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της η ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των οργανισμών της ΕΕ, του ΜΓΑΔΣ⁴³ και των σχετικών εσωτερικών μέσων, προκειμένου να παρασχεθεί επιχειρησιακή και χρηματοδοτική στήριξη στον τομέα της μετανάστευσης και της κινητικότητας.

---

⁴⁰ <https://www.jvapfollowup.org/jvap/>

⁴¹ <https://www.khartoumprocess.net/>

⁴² <https://www.rabat-process.org/en/>

⁴³ Ο ΜΓΑΔΣ περιλαμβάνει στόχο της τάξης του 10 % για δράσεις που σχετίζονται με τη μετανάστευση.

Σημεία δράσης: Ενίσχυση της συνεργασίας για τη μετανάστευση και την κινητικότητα βάσει εξατομικευμένων, ολοκληρωμένων, ισορροπημένων και αμοιβαία επωφελών εταιρικών σχέσεων

- Στήριξη της ικανότητας των εταίρων για την αποτελεσματική διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των συνόρων, όλων των πτυχών των συστημάτων ασύλου και μετανάστευσης και των ικανοτήτων επανεισδοχής.
- Στοχευμένη βοήθεια για τη δημιουργία κοινωνικοοικονομικών ευκαιριών για τους μετανάστες, τα εκτοπισθέντα άτομα και τις κοινότητες υποδοχής, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της ανάκαμψης από την πανδημία COVID-19, με ιδιαίτερη έμφαση στις περιθωριοποιημένες περιοχές.
- Ενίσχυση της συνεργασίας για την αποτελεσματική επιστροφή και επανεισδοχή· στήριξη της υποστηριζόμενης οικειοθελούς επιστροφής και της βιώσιμης επανένταξης από την ΕΕ αλλά και μεταξύ μεμονωμένων χωρών εταίρων.
- Ανάπτυξη νόμιμων οδών προς την Ευρώπη μέσω συνεχών προσπαθειών στους τομείς της επανεγκατάστασης και των προγραμμάτων κινητικότητας του εργατικού δυναμικού, ιδίως με την ταχεία δρομολόγηση εταιρικών σχέσεων προσέλκυσης ταλέντων, με πλήρη σεβασμό των αρμοδιοτήτων της ΕΕ και των κρατών μελών.
- Διερεύνηση των πλαισίων τριγωνικής συνεργασίας και συνεργασίας Νότου-Νότου και ενίσχυση της συνεργασίας με περιφερειακούς και διεθνείς φορείς.

5. Πράσινη μετάβαση: ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, ενέργεια και περιβάλλον

Η Νότια Γειτονία είναι ένα από τα πιο προβληματικά σημεία στον κόσμο όσον αφορά την κλιματική αλλαγή και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, στην περιοχή της Μεσογείου βρίσκονται ορισμένοι από τους καλύτερους ηλιακούς και αιολικούς πόρους παγκοσμίως, κι έτσι η περιοχή παρουσιάζει μοναδικές ευκαιρίες για συνεργασία στον τομέα της καθαρής ενέργειας, με την παραγωγή υδρογόνου να αποτελεί νέα στρατηγική προτεραιότητα. Η πλήρης εφαρμογή της Ατζέντας του 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, της συμφωνίας του Παρισιού και των διεθνώς συμφωνημένων στόχων για τη βιοποικιλότητα θα είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου η περιοχή να είναι καλύτερα προετοιμασμένη για μελλοντικούς συστημικούς κλυδωνισμούς. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αποτελεί μοναδική ευκαιρία για συνεργασία επί στρατηγικών προτεραιοτήτων. Η συνολική ενίσχυση των τομέων του περιβάλλοντος, της ενέργειας και της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή μπορεί να συμβάλει στον μετριασμό των κινδύνων για την ανθρώπινη ζωή και τα μέσα βιοπορισμού και να προωθήσει τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη μετάβαση σε τομείς υψηλής αξίας.

Πράσινη ανάπτυξη και δράση για το κλίμα

Η ΕΕ και οι εταίροι της θα εργαστούν από κοινού προκειμένου **να αυξήσουν το επίπεδο της φιλοδοξίας τους για το κλίμα και να εξορθολογίσουν τους στόχους τους, στρεφόμενοι**

προς την πράσινη ανάπτυξη και αναπτύσσοντας ή ενισχύοντας συνεκτικά, εφικτά και μετρήσιμα μέτρα δράσης για το κλίμα, σύμφωνα με τις εθνικά καθορισμένες συνεισφορές των εταίρων βάσει της συμφωνίας του Παρισιού, τα εθνικά σχέδια προσαρμογής και την εξωτερική διάσταση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Έμφαση θα δοθεί i) στην κλιματική και περιβαλλοντική διακυβέρνηση, στη σχέση της με τα δημόσια οικονομικά και τις δημοσιονομικές πρωτοβουλίες, καθώς και στην παρακολούθηση των στόχων· ii) στη στήριξη πρωτοβουλιών που αφορούν την τιμολόγηση του άνθρακα· iii) στη διοικητική ικανότητα και τη στοχευμένη τεχνική βοήθεια για την εφαρμογή και την επιβολή της νομοθεσίας τόσο σε κεντρικό όσο και σε τοπικό επίπεδο· και iv) στην εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση τόσο του ιδιωτικού τομέα όσο και του ευρύτερου πληθυσμού ως παραγόντων αλλαγής. Οι υπηρεσίες και τα δεδομένα που συλλέγονται στο πλαίσιο του προγράμματος γεωσκόπησης Copernicus υποστηρίζουν τις πολιτικές της πράσινης ανάπτυξης και την παρακολούθηση του κλίματος. Η συνεργασία θα μπορούσε επίσης να προωθήσει την εφαρμογή σχεδίων βιώσιμης αστικής κινητικότητας στις πόλεις της περιοχής, αναπτύσσοντας πράσινες λύσεις πολυτροπικών μεταφορών. Η προσπάθεια αυτή θα απαιτήσει συντονισμένο και διευρυμένο διάλογο πολιτικής⁴⁴ με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένου του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων και σε τοπικό επίπεδο. Η αύξηση των ικανοτήτων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και η μείωση του κινδύνου καταστροφών αποτελούν προτεραιότητα στην περιοχή. Έμφαση θα δοθεί i) στη στήριξη της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή, ii) στις επενδύσεις θωράκισης έναντι του κλίματος, iii) στις επενδύσεις σε προληπτικά μέτρα, iv) στις λύσεις που βασίζονται στη φύση και στις ικανότητες διαχείρισης κινδύνων.

Η **στρατηγική συνεργασία με τους ΔΧΟ** και τον ιδιωτικό τομέα θα στηρίξει την ανάπτυξη ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος που θα στηρίζει τη βιώσιμη ανάπτυξη. Επιπλέον, θα ενθαρρυνθεί η συμμετοχή των δημόσιων αρχών που είναι αρμόδιες για την ανάπτυξη βιώσιμων πολιτικών χρηματοδότησης στις χώρες εταίρους, ιδίως μέσω διεθνών φόρουμ, όπως η διεθνής πλατφόρμα για τη βιώσιμη χρηματοδότηση (IPSF)⁴⁵. Η ΕΕ και τα υπόλοιπα μέλη της IPSF ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές και συντονίζουν τις προσπάθειες για περιβαλλοντικά βιώσιμες επενδύσεις, όπως οι πράσινες ταξινόμιες, οι περιβαλλοντικές και κλιματικές γνωστοποιήσεις, καθώς και τα πρότυπα και τα σήματα για τα **πράσινα χρηματοπιστωτικά προϊόντα** (συμπεριλαμβανομένων των πράσινων ομολόγων).

Ενεργειακή μετάβαση και ενεργειακή ασφάλεια

Η Ευρώπη και η περιοχή της Μεσογείου έχουν αλληλεξαρτώμενα, συμπληρωματικά και συγκλίνοντα ενεργειακά συμφέροντα, τα οποία βασίζονται στις προτεραιότητες της πράσινης και δίκαιης μετάβασης και της ενεργειακής ασφάλειας.

Η μελλοντική συνεργασία θα πρέπει να **προσαρμοστεί στις διαφορετικές δυνατότητες και ανάγκες των εταίρων** και να επικεντρωθεί σε επιλεγμένους στόχους προτεραιότητας: i)

⁴⁴ Για παράδειγμα, η περιφερειακή πλατφόρμα της ΕγΜ για την έρευνα και την καινοτομία, η οποία προσδιόρισε την κλιματική αλλαγή και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ως βασικές προτεραιότητες για τη συνεργασία κατά τα επόμενα έτη.

⁴⁵ Διεθνής πλατφόρμα για τη βιώσιμη χρηματοδότηση.

μαζική ανάπτυξη της παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας και καθαρού υδρογόνου, η οποία θα συμβάλει στην επίτευξη του φιλόδοξου στόχου για παραγωγική ικανότητα ηλεκτρολυτικών κυψελών ισχύος τουλάχιστον 40 gigawatt στις γειτονικές χώρες της ΕΕ έως το 2030· ii) ισχυρότερη διασύνδεση των συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας⁴⁶. iii) προσπάθειες και μέτρα ενεργειακής απόδοσης, με έμφαση στα κτίρια και τις συσκευές· iv) πολιτικές για την αντιμετώπιση των διαφευγουσών εκπομπών μεθανίου από την παραγωγή, τη μεταφορά και τη χρήση ορυκτών καυσίμων, σύμφωνα με το πλαίσιο που καθορίζεται στη στρατηγική της ΕΕ για το μεθάνιο.

Αποδοτικότητα των πόρων, καταπολέμηση της ρύπανσης και βιοποικιλότητα

Λαμβανομένων υπόψη των τάσεων αστικοποίησης, της απώλειας της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένης της αποψίλωσης και της υποβάθμισης του εδάφους, της απώλειας και του κατακερματισμού των οικοτόπων, της αύξησης της θαλάσσιας ρύπανσης και της ρύπανσης του εδάφους, καθώς και του αντικτύπου της κλιματικής αλλαγής στους πόρους, ιδίως στην πρόσβαση σε νερό, προτείνουμε να δοθεί έμφαση σε **μέτρα για την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας**, τόσο της θαλάσσιας όσο και της χερσαίας, της ζωικής και της φυτικής, καθώς και στη **βιώσιμη διαχείριση των υδάτων**, συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας λυμάτων, της επαναχρησιμοποίησης και της αποδοτικής διαχείρισης των υδάτων.

Τα επίπεδα ατμοσφαιρικής ρύπανσης αποτελούν εκτεταμένο ζήτημα σε ολόκληρη την περιοχή, ιδίως στις έντονα αστικοποιημένες παράκτιες περιοχές, με συγκεντρώσεις ατμοσφαιρικών εκπομπών από τη βιομηχανία και τις μεταφορές και εναπόθεσή τους στη θάλασσα. Αυτό έχει σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία, στο περιβάλλον και στις οικονομικές δραστηριότητες που συνδέονται με τη θάλασσα, συμπεριλαμβανομένων της αλιείας και του τουρισμού.

Τα μέτρα στήριξης θα περιλαμβάνουν δραστηριότητες ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης για την πρόληψη της ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων και την προώθηση της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής, την ανάπτυξη σύγχρονων εγκαταστάσεων που θα εξασφαλίζουν την ανακύκλωση και την ασφαλή διάθεση των αποβλήτων, τη μεταρρύθμιση του νομοθετικού, δημοσιονομικού και θεσμικού πλαισίου για τη μείωση των διαφόρων μορφών ρύπανσης, καθώς και τον σχεδιασμό και τη διαχείριση της βιώσιμης χρήσης της γης. Η ΕΕ θα συνεχίσει να εργάζεται από κοινού με τις χώρες της περιοχής, στο πλαίσιο της Σύμβασης της Βαρκελώνης, για τη λήψη μέτρων για τη μείωση των επιπέδων εκπομπών, ιδίως από τις θαλάσσιες μεταφορές, με σκοπό να ανακηρυχθεί η Μεσόγειος Θάλασσα «περιοχή ελέγχου εκπομπών».

Βιώσιμα συστήματα τροφίμων

Η συνεργασία θα ενισχυθεί με σκοπό τη μετάβαση σε **βιώσιμα συστήματα τροφίμων**, συμπεριλαμβανομένης της βιώσιμης διαχείρισης της γεωργίας και της αλιείας, καθώς και της διατήρησης των φυσικών συντελεστών παραγωγής για την ενίσχυση της επισιτιστικής

⁴⁶ Το μεσογειακό γενικό σχέδιο του 2020 για τις διασυνδέσεις ηλεκτρικής ενέργειας προσδιορίζει 15 πιθανά έργα διασύνδεσης και εκτιμά το κόστος και τα οφέλη τους.

ασφάλειας. Η εν λόγω συνεργασία μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή τεχνικής εμπειρογνωσίας για τη διαμόρφωση πολιτικών που σχετίζονται με τη γεωργία και τη γαλάζια οικονομία, τη στήριξη αγροοικολογικών πρακτικών και την προώθηση των εννοιών της έξυπνης γεωργίας και της έξυπνης υδατοκαλλιέργειας. Η στήριξη της περιφερειακής ολοκλήρωσης των αγορών στο πλαίσιο της AfCFTA και υπό το πλαίσιο της Γενικής Επιτροπής Αλιείας για τη Μεσόγειο (ΓΕΑΜ)⁴⁷ για την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια θα πρέπει να ενισχυθεί, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης αξιακών αλυσίδων τροφίμων σε ηπειρωτικό επίπεδο.

Σημεία δράσης: Πράσινη μετάβαση: ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, περιβάλλον και ενέργεια

- Κοινές προσπάθειες για τον εξορθολογισμό των στόχων, με στροφή προς την πράσινη ανάπτυξη και την ανάπτυξη ή την ενίσχυση συνεκτικών, εφικτών και μετρήσιμων μέτρων δράσης για το κλίμα, όπως προσδιορίζονται στο πλαίσιο των εθνικά καθορισμένων συνεισφορών και των εθνικών σχεδίων προσαρμογής, τόσο σε περιφερειακό όσο και σε διμερές επίπεδο.
- Ενίσχυση της στρατηγικής δέσμευσης για τη στήριξη της ανάπτυξης ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος που θα στηρίζει τη βιώσιμη ανάπτυξη και τις επενδύσεις στον τομέα της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή, μέσω περιφερειακής πρωτοβουλίας για τη βιώσιμη χρηματοδότηση σε συνεργασία με τους ΔΧΟ.
- Ενίσχυση της διμερούς δέσμευσης και παροχή στοχευμένης βοήθειας για τη στήριξη επενδύσεων μεγάλης κλίμακας σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην παραγωγή καθαρού υδρογόνου τόσο για εγχώρια κατανάλωση όσο και για εξαγωγές. Στήριξη, σύμφωνα με τους στόχους της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»⁴⁸, του σχεδιασμού, των επενδύσεων και της εφαρμογής βιώσιμων συστημάτων τροφίμων, από την παραγωγή έως την κατανάλωση, με ιδιαίτερη προσοχή στην ασφάλεια των τροφίμων, την υγεία των φυτών και την υγεία και καλή διαβίωση των ζώων, με σκοπό τη διασφάλιση της περιφερειακής επισιτιστικής ασφάλειας.
- Προώθηση πρωτοβουλιών για τη διαχείριση των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των αποβλήτων τροφίμων και των θαλάσσιων απορριμμάτων.
- Στήριξη της προστασίας και της αποκατάστασης της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας αποτελεσματικών δικτύων προστατευόμενων παράκτιων και θαλάσσιων περιοχών, τα οποία θα αποτελούν αντικείμενο ορθής διαχείρισης.
- Στήριξη των προσπαθειών για τη μείωση των εκπομπών, ιδίως στο θαλάσσιο και

⁴⁷ <http://www.fao.org/gfcm/about/en/>

⁴⁸ Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» [COM(2020) 381].

παράκτιο περιβάλλον, στα ύδατα και στον αέρα.

- Προώθηση της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων ως βάσης για την επίτευξη της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία.

Υλοποίηση

Η ΕΕ θα χρησιμοποιήσει όλα τα μέσα που διαθέτει για να εξασφαλίσει την αποδοτική, αποτελεσματική, ταχεία και εξατομικευμένη εφαρμογή του νέου θεματολογίου για τη Μεσόγειο. Θα λάβει υπόψη την ποικιλομορφία, τα συμφέροντα και τις ανάγκες της περιοχής. Ο διάλογος περί πολιτικής με όλους τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς θα παραμείνει ο ακρογωνιαίος λίθος της συνεργασίας. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί σε τοπικό επίπεδο, ώστε να διασφαλιστεί ότι ο αντίκτυπος της συνεργασίας θα καταναμηθεί γεωγραφικά με κατάλληλο τρόπο.

Ο συνεχής και προσανατολισμένος στο μέλλον διάλογος μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων της θα εξασφαλίσει μια αμοιβαία επωφελή εταιρική σχέση, καθώς και την από κοινού ανάληψη ευθυνών, λαμβανομένων υπόψη της κοινωνικής δυναμικής και του αντικτύπου των προκλήσεων και των μεταρρυθμίσεων. Θα επιδιώξουμε εξατομικευμένες και ολοκληρωμένες δέσμες μέτρων και πλατφόρμες για την πολυτομεακή συνεργασία, το εμπόριο και τις επενδύσεις, οι οποίες θα αποτελέσουν αξιόπιστη απάντηση στις ανάγκες των εταίρων και της ΕΕ. Το επίπεδο της χρηματοδοτικής στήριξης της ΕΕ θα είναι ανάλογο της φιλοδοξίας και της δέσμευσης κάθε εταίρου προς τις κοινές αξίες, το θεματολόγιο των μεταρρυθμίσεων —μεταξύ άλλων στον τομέα της διακυβέρνησης— και την εφαρμογή τους.

Η σημαντική ενίσχυση του πολιτικού διαλόγου θα συμβάλει στη διαμόρφωση κοινής αντίληψης με τους εταίρους της Νότιας Γειτονίας. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνουμε τακτικές συνεδριάσεις σε επίπεδο υπουργών Εξωτερικών και άλλων τομέων, καθώς και ανώτερων αξιωματούχων, ενώ οι συνεδριάσεις αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων θα μπορούσαν να συγκαλούνται όταν κρίνεται αναγκαίο. Η ενίσχυση του συντονισμού θα οδηγήσει σε καλύτερη ευθυγράμμιση των θέσεων σε διμερές και πολυμερές επίπεδο.

Οι προσπάθειες για την ενίσχυση της περιφερειακής, υποπεριφερειακής και διαπεριφερειακής συνεργασίας θα συνεχιστούν. Ο ρόλος της Ένωσης για τη Μεσόγειο παραμένει καθοριστικός. Επίσης, η υποπεριφερειακή συνεργασία θα προσαρμοστεί στις ιδιαιτερότητες των διαφόρων υποπεριοχών της Μεσογείου και πέραν αυτής. Επιπλέον, για την ανάπτυξη αποτελεσματικών προσεγγίσεων θα απαιτηθεί ευρύτερη συνεργασία με τις γειτονικές χώρες και περιοχές. Συνεπώς, η διαπεριφερειακή διάσταση είναι σημαντική. Πρέπει να ενισχύσουμε τη συνεργασία μεταξύ της Βόρειας και της υποσαχάριας Αφρικής, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο τριγωνικής συνεργασίας με την ΕΕ. Υπάρχει επίσης ανάγκη να ενισχυθεί η συνοχή μεταξύ της δράσης της ΕΕ με τους εταίρους της Βόρειας Αφρικής και την υπόλοιπη αφρικανική ήπειρο. Ομοίως, η διαπεριφερειακή συνεργασία με τις περιοχές του Κόλπου και της Ερυθράς Θάλασσας είναι σημαντική. Η αυξημένη συνεργασία με περιφερειακούς φορείς και οργανισμούς, ιδίως με τον Σύνδεσμο Αραβικών Κρατών, την

Αφρικανική Ένωση και συναφείς υποπεριφερειακές ομάδες, θα είναι καίριας σημασίας. Θα πρέπει να εξεταστούν ρεαλιστικές πρωτοβουλίες βάσει μιας μεταβλητής γεωμετρίας για τη στήριξη όσων επιθυμούν να προχωρήσουν περαιτέρω στη συνεργασία επί των κοινών μεσογειακών αγαθών. Θα ενισχύσουμε τις προσπάθειές μας στον τομέα της **κλιματικής και ενεργειακής διπλωματίας**, τόσο σε διμερές όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

Ο ΜΓΑΔΣ και το ΕΤΒΑ+ θα αποτελέσουν τα κύρια μέσα για τη συνεργασία της ΕΕ με τις χώρες εταίρους. Όλες οι δράσεις θα ακολουθούν την αρχή της «προτεραιότητας στην πολιτική». Η ΕΕ θα προωθήσει επιτόπιες πρωτοβουλίες κοινού προγραμματισμού και πρωτοβουλίες της «Ομάδας Ευρώπη», στηριζόμενη στην επιτυχή εμπειρία της παγκόσμιας αντίδρασης στην πανδημία COVID-19. Η ΕΕ θα ενθαρρύνει τα κράτη μέλη της, τους ευρωπαϊκούς αναπτυξιακούς οργανισμούς και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθώς και άλλους χορηγούς, να αναπτύξουν συνεκτικές και συμπληρωματικές προσεγγίσεις για τις τομεακές προτεραιότητες από κοινού με τις χώρες εταίρους. Η μελλοντική ευρωπαϊκή χρηματοοικονομική αρχιτεκτονική για την ανάπτυξη θα συμβάλει επίσης στη μεγιστοποίηση των προσπαθειών της ΕΕ.

Το νέο θεματολόγιο για τη Μεσόγειο θα χρησιμοποιηθεί για την προετοιμασία διμερών πολιτικών πλαισίων, από κοινού συμφωνηθέντων με τους εταίρους⁴⁹, και για τον πολυετή προγραμματισμό στο πλαίσιο του ΜΓΑΔΣ για την περίοδο 2021-2027, βάσει διαβουλεύσεων με τις χώρες εταίρους και άλλους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς. Τα διδάγματα που αντλήθηκαν από προηγούμενα προγράμματα στο πλαίσιο της πολιτικής γειτονίας θα συμβάλουν στη στοχοθέτηση μελλοντικών δράσεων. Οι αντιπροσωπίες της ΕΕ θα διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στη διευκόλυνση αυτής της διαδικασίας.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη+ (ΕΤΒΑ+) στο πλαίσιο του ΜΓΑΔΣ και η καινοτόμος χρηματοοικονομική αρχιτεκτονική του θα επιτρέψουν την **προσέλκυση επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα**, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ), τις τράπεζες ανάπτυξης των κρατών μελών και διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Επιπλέον, η περαιτέρω ολοκλήρωση και ανταλλαγή μεταξύ των δύο ακτών της Μεσογείου θα επιτευχθεί μέσω της περαιτέρω ενθάρρυνσης και διευκόλυνσης της συμμετοχής των εταίρων στα προγράμματα της ΕΕ κατά την περίοδο 2021-2027.

Η ΕΕ θα ενισχύσει επίσης τη στρατηγική της επικοινωνία, ώστε να ευαισθητοποιήσει σχετικά με τις δράσεις που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του νέου θεματολογίου για τη Μεσόγειο. Η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος θα εργαστούν από κοινού με τους εταίρους μας για τη δημιουργία ισχυρότερων και ευνοϊκότερων πλαισίων για την ελευθερία της έκφρασης και για την υποστήριξη υγιών περιβαλλόντων πληροφόρησης. Η εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και της εσφαλμένης πληροφόρησης θα

---

⁴⁹ Τα κοινά έγγραφα, οι προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης ή ισοδύναμα έγγραφα είναι έγγραφα που καταρτίζονται από κοινού συμφωνηθέντα θεματολόγια πολιτικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων και συναφή εργαλεία υλοποίησης. Τα κοινά έγγραφα θα εξακολουθήσουν να πλαισιώνουν την εξωτερική βοήθεια υπό το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027.

συνεχίσει να αποτελεί βασική πτυχή αυτής της προσέγγισης⁵⁰. Η ΕΕ και οι εταίροι θα πρέπει επίσης να εξασφαλίζουν ότι η πολιτική μας δέσμευση και οι επιτόπιες δράσεις συνεργασίας προβάλλονται επαρκώς, μεταξύ άλλων μέσω πρωτοβουλιών προβολής και δημόσιας διπλωματίας.

Τέλος, το παρόν θεματολόγιο για τη Μεσόγειο θα καθοδηγεί την πολιτική μας ως προς την περιοχή και η ΕΕ θα αξιολογεί τακτικά την επιτευχθείσα πρόοδο.

---

⁵⁰ Με βάση το κοινό σχέδιο δράσης κατά της παραπληροφόρησης (5 Δεκεμβρίου 2018), το ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τη δημοκρατία (COM/2020/790) και την πείρα που αποκτήθηκε από την πανδημία COVID-19, οι προσπάθειες στρατηγικής επικοινωνίας της ΕΕ θα βασίζονται σε ευρωπαϊκές αξίες και αρχές.